

**GISTEL-NIEUWPOORTSE STEENWEG
108-112**

J. VAN NUFFEL & B. BOT

EINDVERSLAG

Colofon
Project
Gistel Nieuwpoortse Steenweg

Erkend Archeoloog:
De Logi & Hoorne bv
OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

Eindverslag
© 2026 – Archeolink

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van Archeolink

Inhoud

VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Geplande werken en bodemingrepen	5
1.3. Voorkennis op basis van reeds uitgevoerd onderzoek	8
1.3.1. Geografische voorkennis	8
1.3.2. Historische beschrijving	8
1.3.3. Archeologische voorkennis	20
1.3.3.1. Opgraving	20
1.3.3.2. Mechanische prospecties	20
1.3.4. Resultaten voorafgaande onderzoeken	21
1.4. Onderzoeksopdracht	21
1.4.1. Vraagstelling	21
1.4.2. Randvoorwaarden	22
1.5. Werkwijze en opgravingsstrategie	22
1.5.1. Opgravingsstrategie en -methode	22
1.5.3. Motivering afwijkingen op voorziene strategie	25
1.5.4. Motivatie van de keuze ten aanzien van selectie vondsten	25
1.5.5. Motivatie van de keuze ten aanzien van staalname	25
1.5.6. Betrokken specialisten	26
2. Assesmentrapport	26
2.1. Methoden, technieken en criteria	26
2.1.1. Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	26
2.1.2. Assesment van de vondsten	27
2.1.3. Assesment van de stalen	27
3. Interpretatie van de archeologische site	31
3.1. Algemeen kader van de archeologische site	31
3.2. Beschrijving aardkundige opbouw	31
3.2.1. Aardkundige eenheden	31
3.2.2. Beschrijving voornaamste structuren	33
2.2.2.1. Volle/late middeleeuwen	33
2.2.2.2. Late middeleeuwen-Nieuwe tijd	33
2.2.2.3. Nieuwste tijd-Recent	39
3.4. Datering en interpretatie van de archeologische site	39
3.5. Synthese en onderzoeksvragen	40
4. Bibliografie	43
5. Bijlagen	44
5.1. Figurenlijst	44
5.2. Sporenlijst	45
5.3. Fotolijst	45
5.4. Vondstenlijst	45
5.5. Stalenlijst	45
5.6. Profielbeschrijvingen van de referentieprofielen	45

VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

In maart 2026 voerde een team archeologen van De Logi & Hoorne een opgraving uit op een terrein langs de Nieuwpoortse Steenweg in Gistel. Het onderzoek was gekoppeld aan de geplande ontwikkeling op het terrein. Voor het project werden een bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (archeologienota ID 35237, nota ID 35965). Gezien de aanwezigheid van een archeologische vindplaats werd op de westelijke zijde van het projectgebied een vlakdekkende opgraving uitgevoerd. Tijdens het archeologisch onderzoek werd een deel van een erf uit de volle tot late middeleeuwen aangesneden, bestaande uit enkele grachten, een spieker en enkele losse paalsporen. Deze paalsporen bevinden zich aan de zuidelijke zijde van het plangebied en behoren mogelijk tot een grotere gebouwstructuur met een NO-ZW oriëntatie. Vermoedelijk ligt een deel van de paalsporen onder de Nieuwpoortse Steenweg. Bij gebrek aan diagnostisch materiaal is het onduidelijk of bvb. waterkuil 0053 ook tot de oudere (volmiddeleeuwse?) fase behoort. Een tweede fase betreft de late middeleeuwen/nieuwe tijden. Het gaat hierbij om haaks op elkaar staande greppels, grachten en een waterkuil. De greppels/grachten worden alvast niet op historisch kaartmateriaal afgebeeld. Het gaat enkel om bewoningssporen. Er werden geen duidelijke sporen van funeraire of artisanale activiteiten waargenomen.

In de directe regio werden in het verleden op verschillende sites sporen uit zowel de volle tot late middeleeuwen aangetroffen, wat wijst op een bepaalde continuïteit binnen de bewoning. Op een regionaal niveau past deze site in de bestaande kennis voor de aangetroffen periode in zandig Vlaanderen en vult ze deze kennis ook verder aan, wat maakt dat deze site zorgt voor een belangrijke kennisvermeerdering voor de directe regio en de zandstreek in het algemeen.

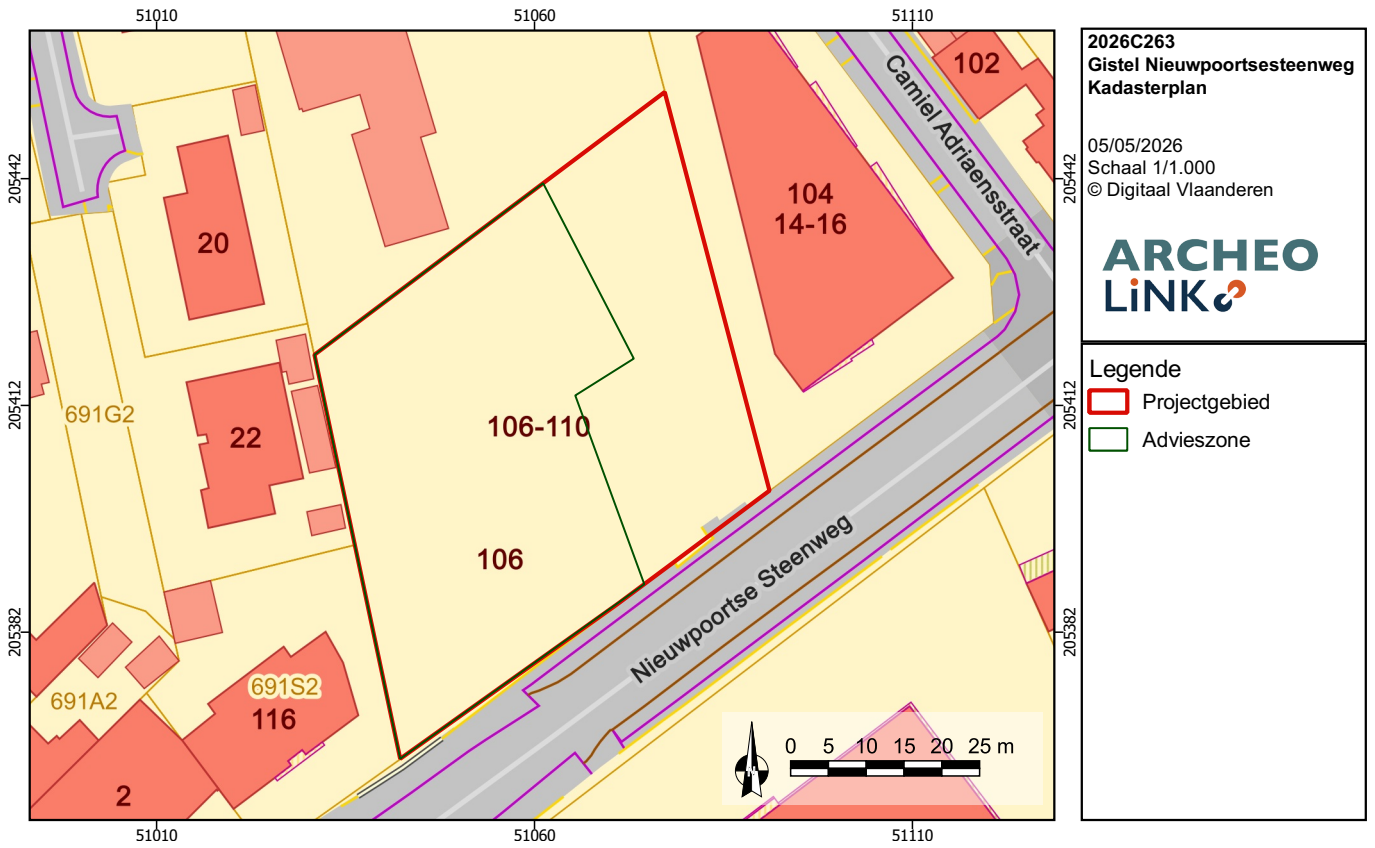
1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode opgraving:	2026C263
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Gistel (West-Vlaanderen), Nieuwpoortse Steenweg 108-112
Bounding box (Lambert72):	punt 1: min. X: 51030,8; min. Y: 205365,2 punt 2: max. X:51091,0; max. 205453,4
Kadaster:	Gistel Afdeling 1, Sectie A, percelen 695A, 694G, 694T
Oppervlakte percelen:	2980m ²
Oppervlakte advies opgraving:	1975m ²
Opgegraven zone:	1404m ²
Termijn uitvoering opgraving:	16 maart t.e.m. 19 maart 2026
Betrokken actoren en specialisten:	Bart Bot – Erkend archeoloog, veldwerkleider Jana Van Nuffel – Erkend archeoloog Johan Hoorne – Erkend archeoloog Lisa Malfliet – Assistent archeoloog, assistent-aardkundige
Wetenschappelijke advisering:	Niet van toepassing
Kadasterkaart:	Figuur 1
Topografische kaart:	Figuur 2

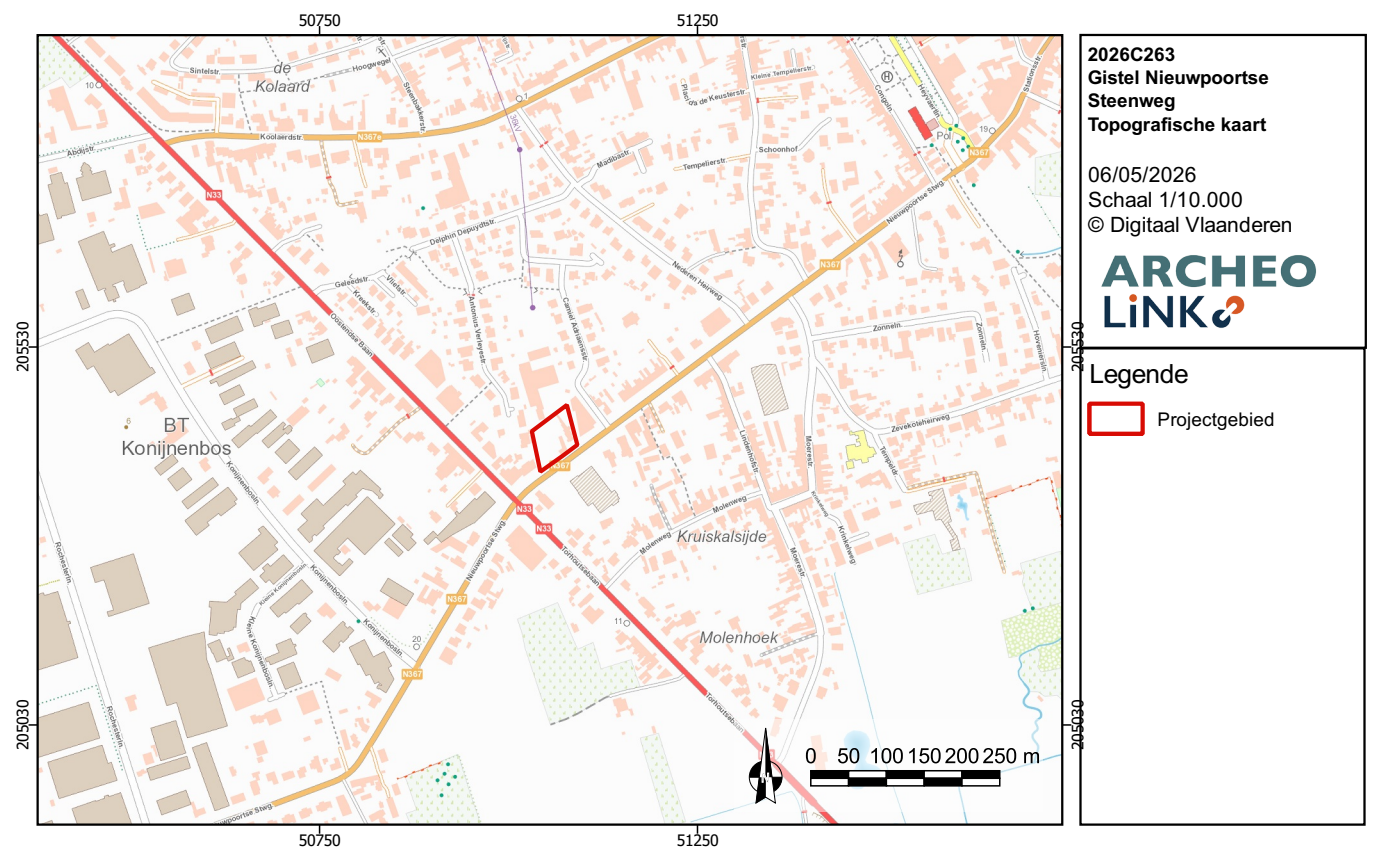
1.2. Geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer wenste een terrein van 2980m² aan Nieuwpoortse Steenweg te ontwikkelen waarbij een meergezinswoning met kantoorfunctie wordt voorzien met een footprint van ca. 460 m². De rest van het terrein wordt verhard of ingericht als groenzone. In het kader van de geplande werken wordt tevens nieuwe riolering voorzien die zal aansluiten op nieuwe putten. De geplande werken en het met de bouwwerken gepaard gaande werfverkeer vormden een reële bedreiging tegenover het potentieel aanwezige archeologische erfgoed van het volledige plangebied.

Figuur 1: Projectgebied op de kadasterkaart (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 2: Projectgebied op een topografische kaart (© Digitaal Vlaanderen)

1.3. Voorkennis op basis van reeds uitgevoerd onderzoek

In het kader van de geplande ontwikkeling werd een bureaustudie en een verslag van het landschappelijk bodemonderzoek (ID 35237; DE BAENE & VERGAUWE 2025) opgemaakt. Het bureauonderzoek omvatte de studie van geografische gegevens, archeologische vindplaatsen uit de directe omgeving, historische kaarten, luchtfoto's en toponiemen waarna de kans op de aanwezigheid van archeologische sites effectief behoorlijk werd geacht. Om zekerheid te scheppen over de potentieel aanwezige sites werd een landschappelijk bodemonderzoek en aansluitend proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd over het volledige plangebied.

Het onderzoek werd vervolgens uitgevoerd in het voorjaar van 2026 (zie Nota ID 35965; BOULANGIER & LEEMANS 2026). Hieruit bleek de kans op het aantreffen van een *in situ* steentijd artefactensite laag was, maar dat er wel relevante archeologische sporen werden aangetoond in het westen van het plangebied. Het ging er om greppel- en grachtsegmenten, paalsporen en kuilen waarvoor een vol tot laatmiddeleeuwse datering werd vermoed. Bijgevolg werd een advieszone aangeduid waarbinnen een vlakdekkende opgraving werd nodig geacht om het archeologische kennispotentieel te exploiteren.

1.3.1. Geografische voorkennis

Het projectgebied is gelegen op ca. 1200 m ten zuidwesten van het centrum van Gistel, langs de Nieuwpoortse Steenweg. Ten noordoosten loopt de Camiel Adriaensstraat, ten zuidwesten de Oostendse baan.

Het centrum van Gistel situeert zich centraal op de westelijke uitloper van de oost-west georiënteerde dekzandrug van Maldegem-Stekene die werd gevormd aan het einde van de laatste ijstijd. Het huidige landschap van Gistel is voornamelijk tot ontwikkeling gekomen in het Quartair. Dekzanden vormen tijdens het Pleistoceen twee langgerekte ruggen die opduiken uit de polders en waarop de bewoningskernen van Gistel en Zevekote zijn gelokaliseerd.

Het lokaal hoogtemodel situeert het projectgebied op een hoogte van ca. 4.3 tot 4.8 + m TAW. Het projectgebied is gelegen in het Lid van Kortemark (Formatie van Tielt). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment. Het oudste lid is het Lid van Kortemark en bestaat uit horizontaal gelamineerd fijn zandig grof silt en kleiig-siltig zeer fijn zand. Het is afgezet in de overgangszone tussen de buitenkust en de open shelf.

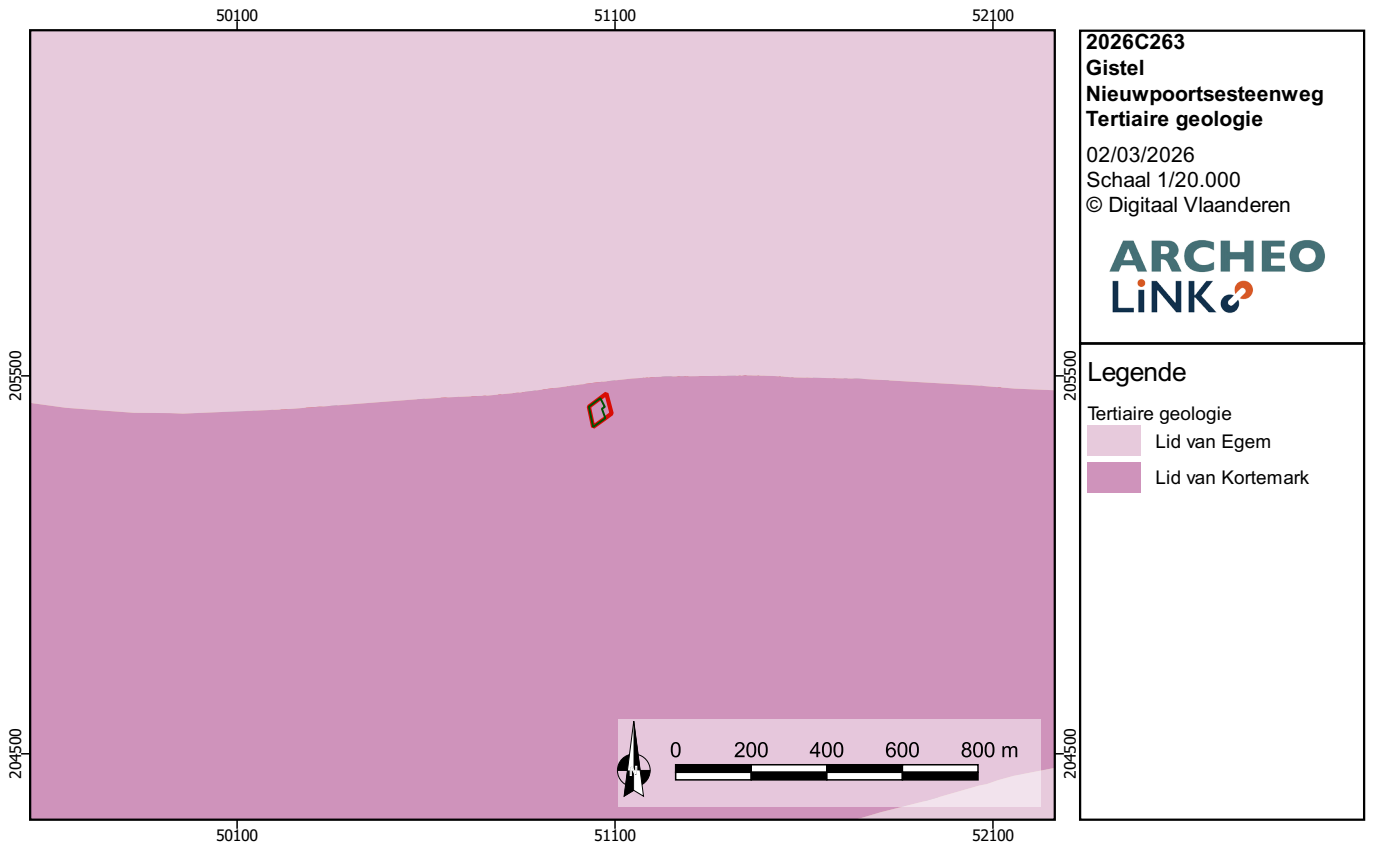
Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 11. Dit type bestaat uit een basisafzetting van getijdenafzettingen van het Eemiaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan hellingsafzettingen van het Quartair bevatten en is mogelijk lokaal afwezig. De bodemkaart geeft een droge zandbodem weer. Delen van het bodemprofiel kunnen plaatselijk nog bewaard zijn (DE BAENE & VERGAUWE 2025: 9).

1.3.2. Historische beschrijving

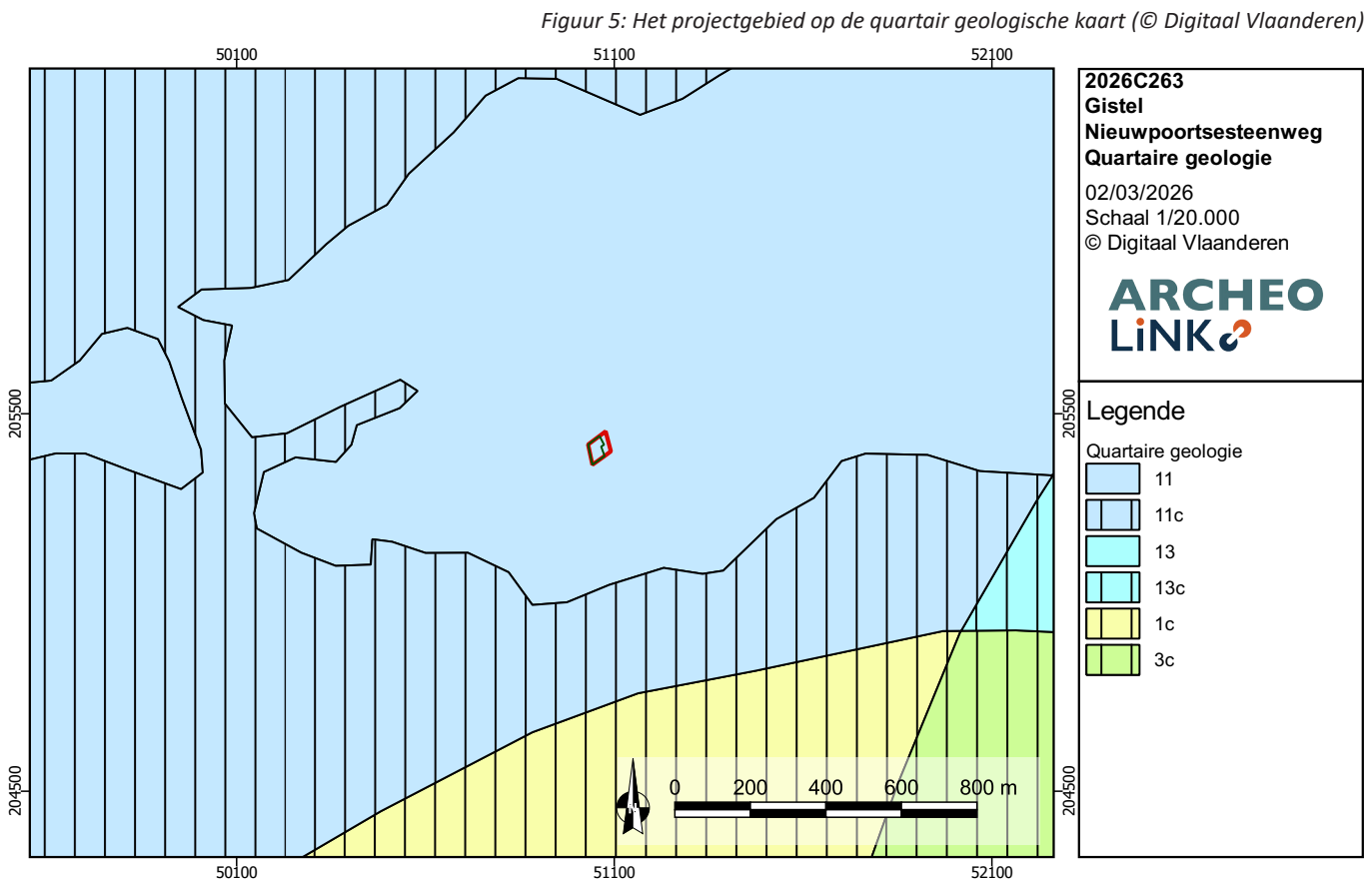
Het huidige landschap van Gistel is voornamelijk tot ontwikkeling gekomen in het Quartair. Dekzanden vormen tijdens het Pleistoceen twee langgerekte ruggen die opduiken uit de polders en waarop de bewoningskernen van Gistel en Zevekote zijn gelokaliseerd. Deze ruggen maken deel uit van een ruimere uitgestrekte oost-west zandrug gevormd op het einde van de laatste ijstijd. Deze uitgestrekte zandrug loopt tot voorbij Maldegem-Stekene. Gedurende het Holoceen overstromen de gebieden, doch tussen 5300 en 2000 voor Christus zorgde de kustaanwas voor een zeeverende duinengordel.

Er is een geleidelijke inpoldering van de polders van Moere, Moere-Blote en Moere-Nieuwland, die zich ten zuiden van het stadscentrum situeren. De laatstgenoemde polder wordt begrensd door de Moerdijkvaart ten oosten en ten zuiden en het Groot Geleed ten noorden. Ter hoogte van de huidige markt zijn archeologische vondsten geattesteerd die opklimmen tot het Hoge Keizerrijk. De eerste vermelding van Gistel is aan het eind van de 10de eeuw als *Gestella* in een pauselijke bulle van Johannes XV.

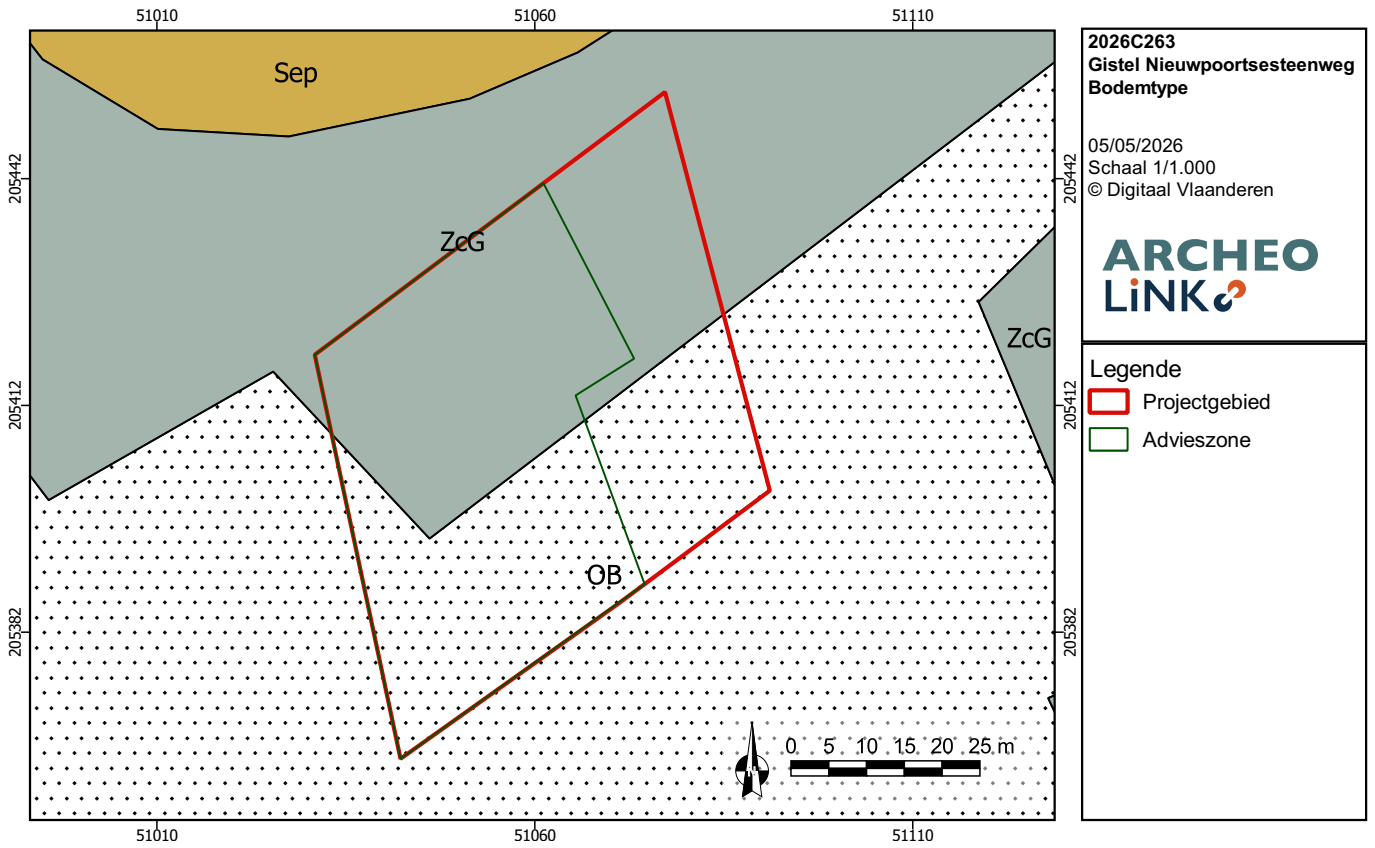
De 10de-eeuwse bewoningskern situeert zich ter hoogte van de huidige markt en ten zuiden van het kerkgebouw. Het stadsplan kent een ronde structuur, die mogelijk teruggaat tot een vluchtburcht uit de laat-Karolingische tijd, aangelegd als verdediging tegen Noormaninvallen. In

Figuur 4: Het projectgebied op de tertiair geologische kaart (© Digitaal Vlaanderen)

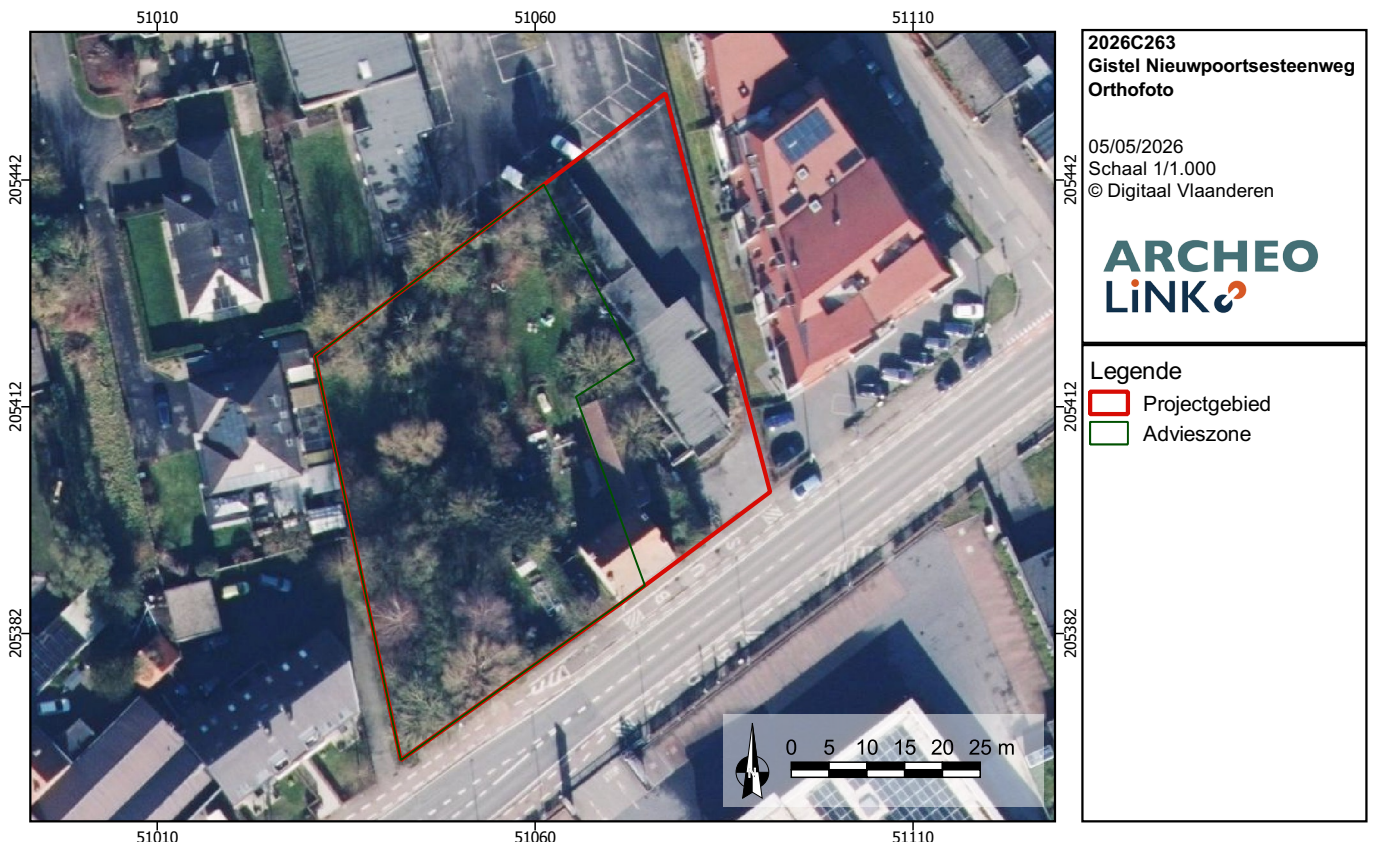

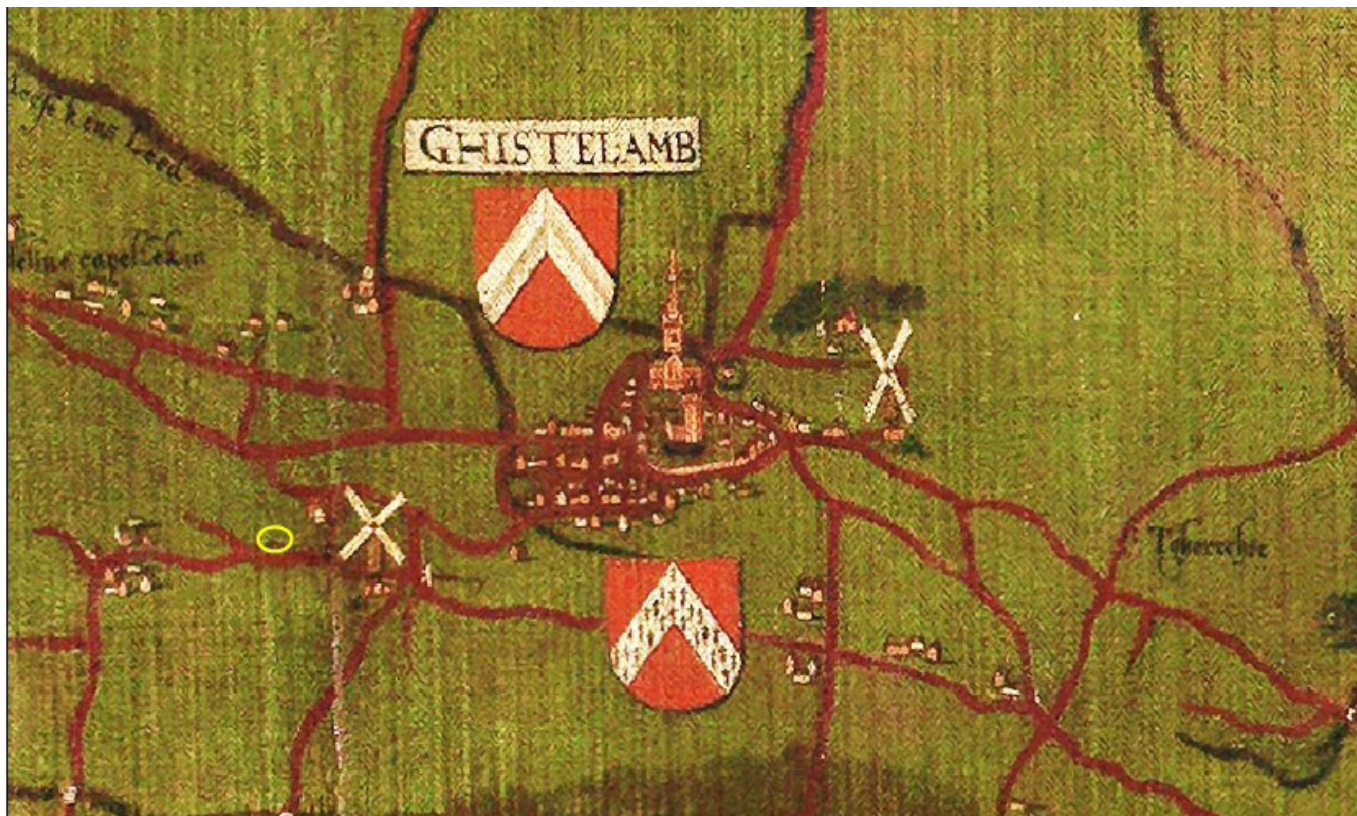
Figuur 5: Het projectgebied op de quartair geologische kaart (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 6: Het projectgebied op de bodemkaart (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 7: Het projectgebied en de ruimere omgeving op een orthofoto voorafgaand aan de werken (© Digitaal Vlaanderen)

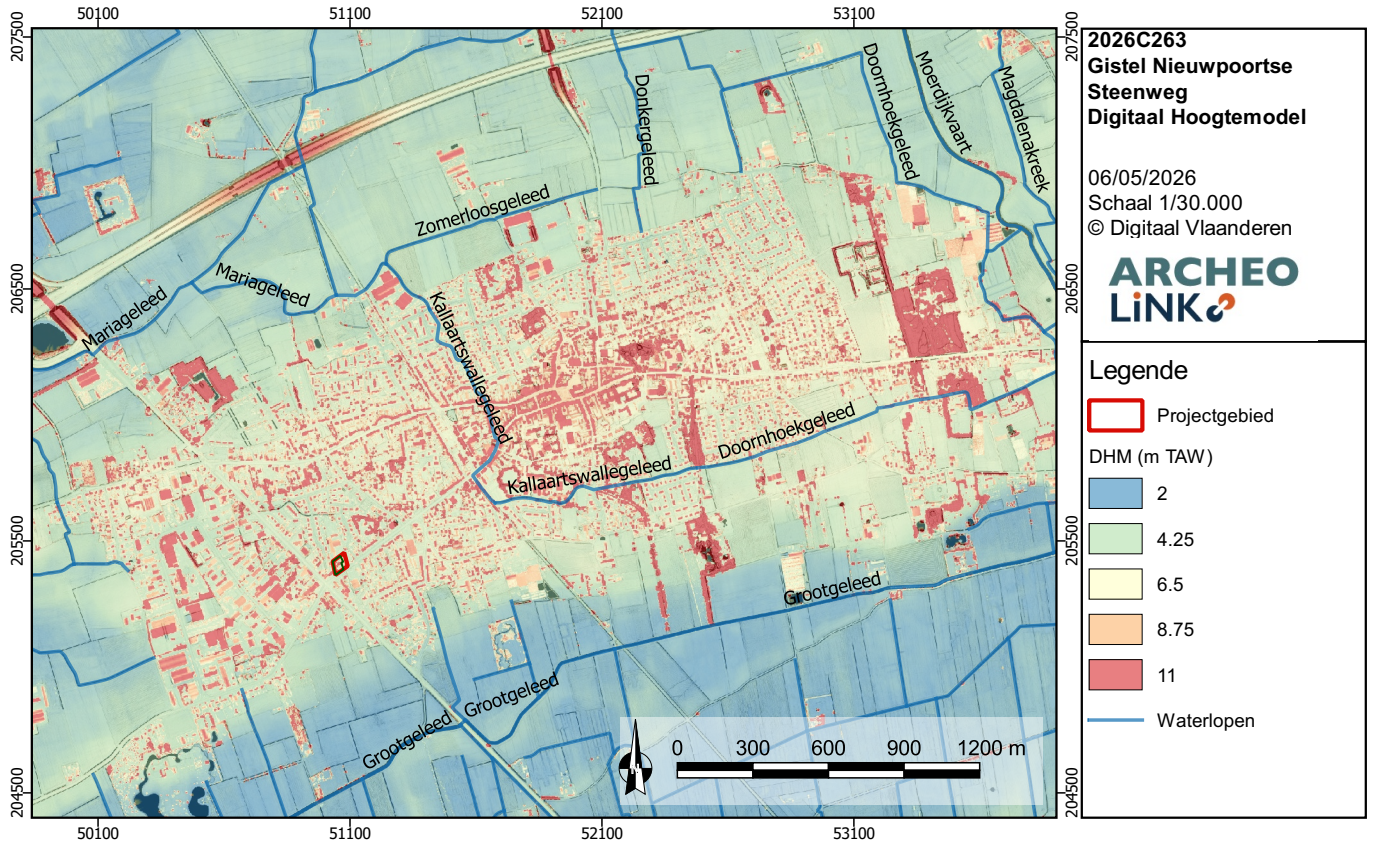

Figuur 8: Gistel op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije door Pieter Claeissens, ca. 1597) (© Kaartenhuis Brugge)

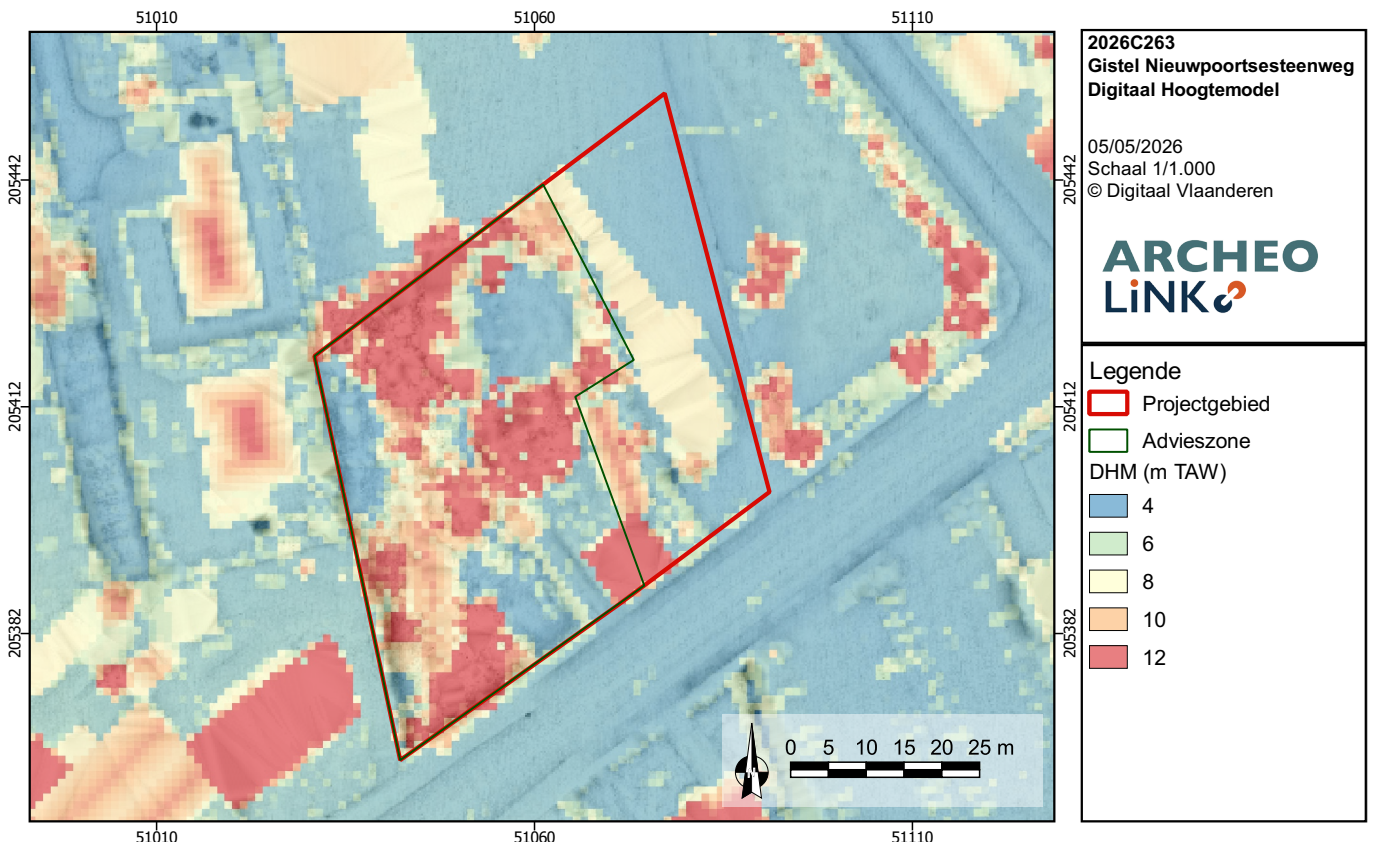
Figuur 9: Het projectgebied op de historische kaart van Sanderus 1641 (© Kaartenhuis Brugge)

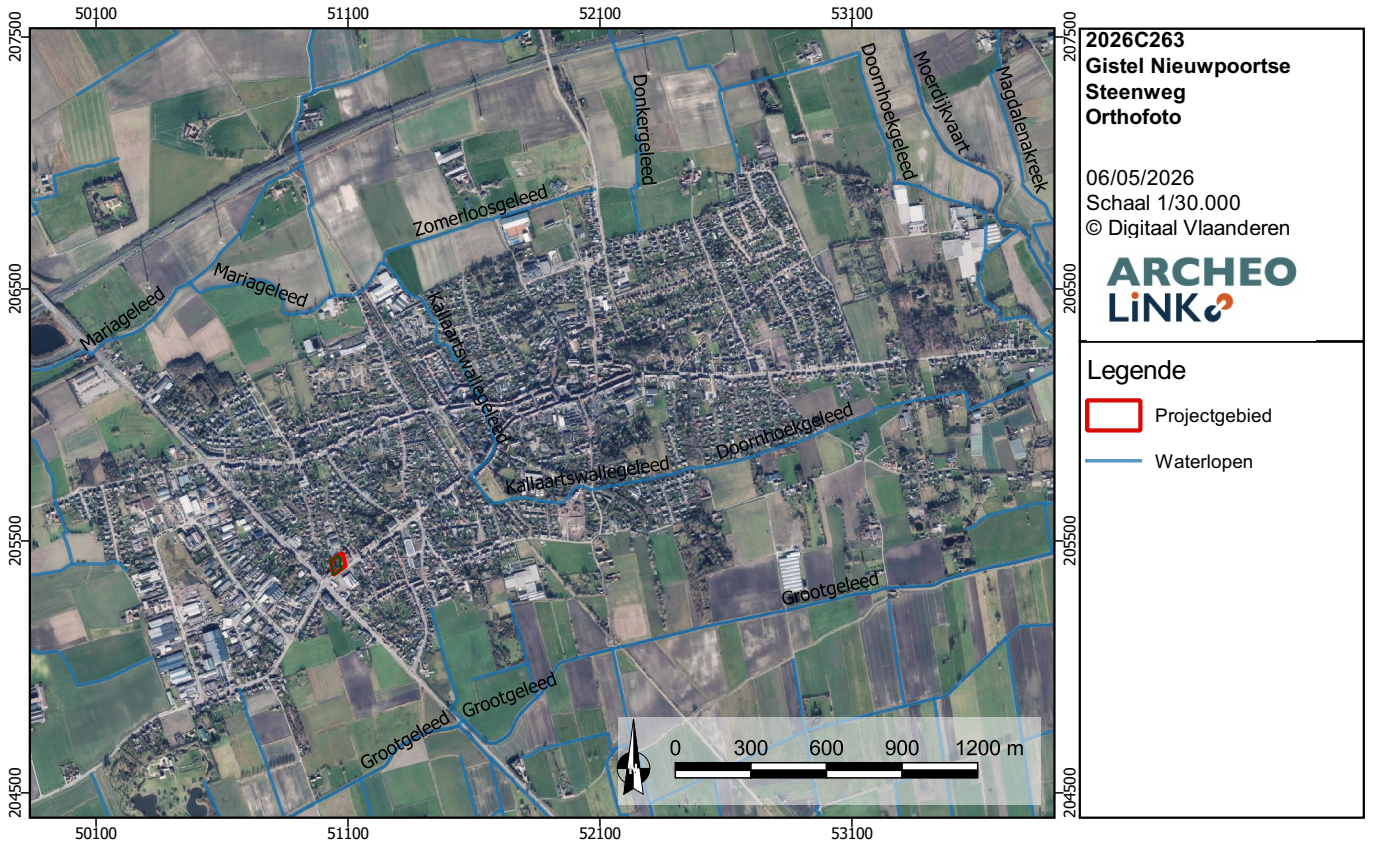

Figuur 10: Het projectgebied en de ruimere omgeving op een digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)

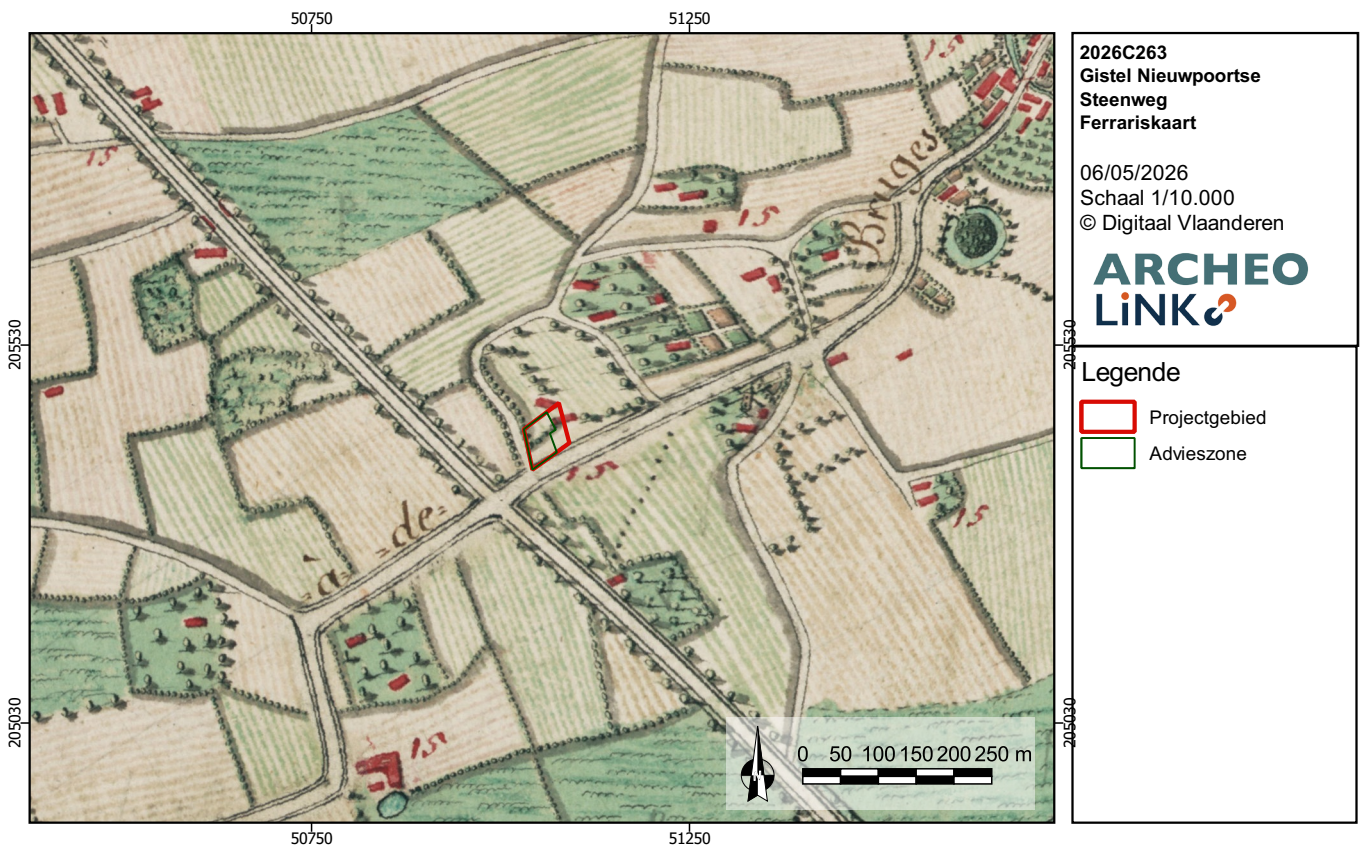
Figuur 11: Het projectgebied op een digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)

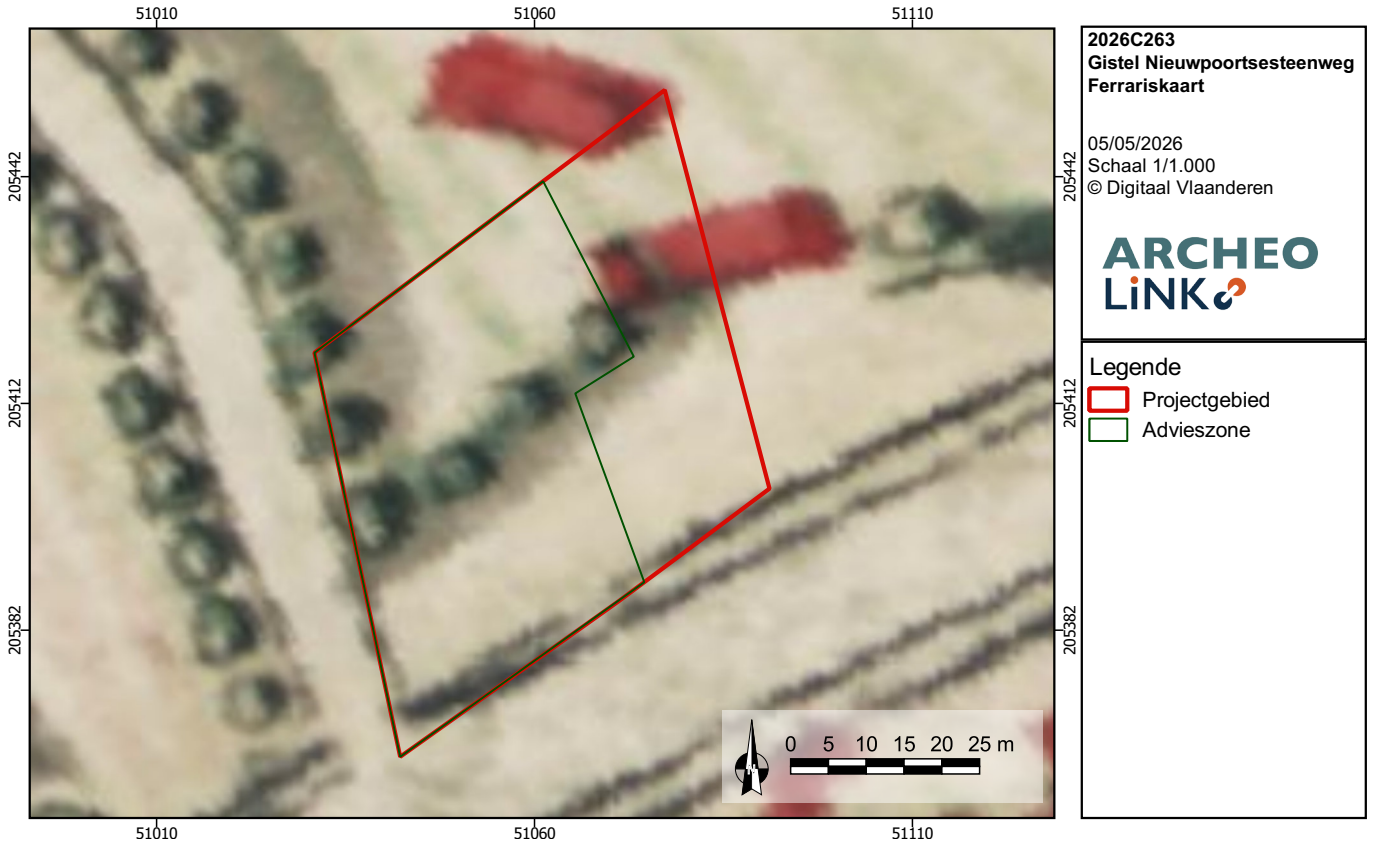

Figuur 12: Het projectgebied en de omliggende waterlopen (© Digitaal Vlaanderen)

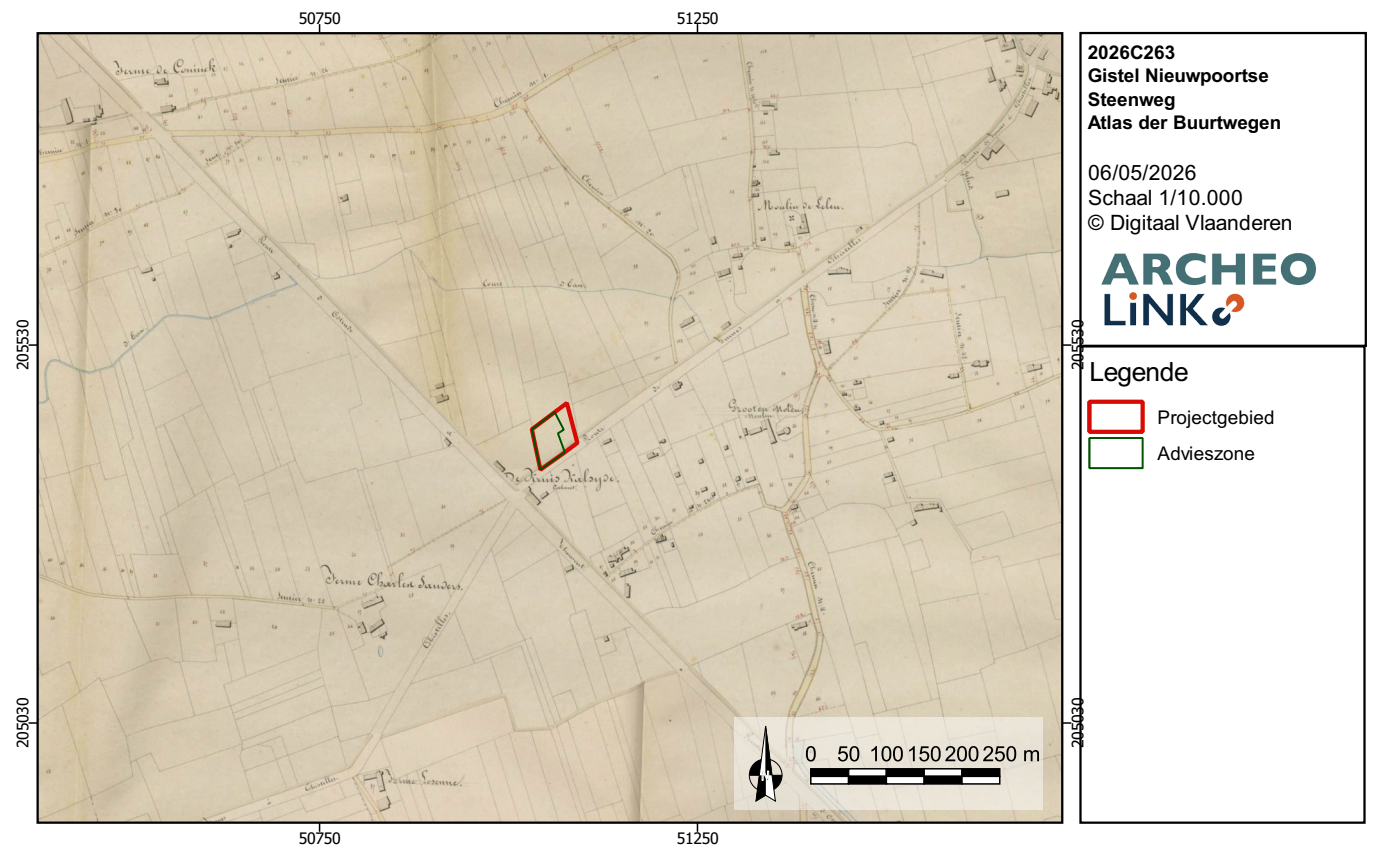
Figuur 13: Het projectgebied op de Ferrariskaart uit 1777 (© Digitaal Vlaanderen)

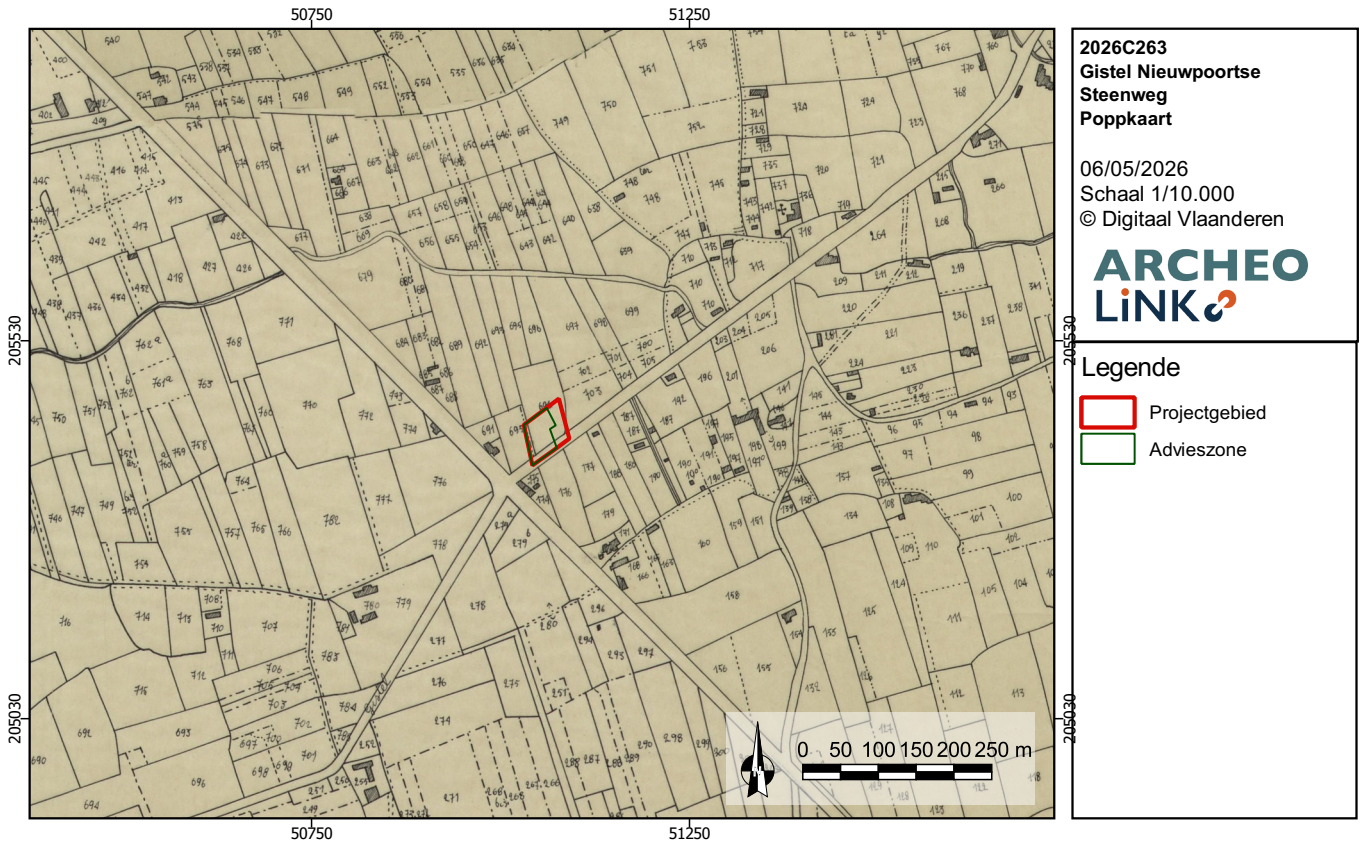

Figuur 14: Detail van het projectgebied op de Ferriskaart (© Digitaal Vlaanderen)

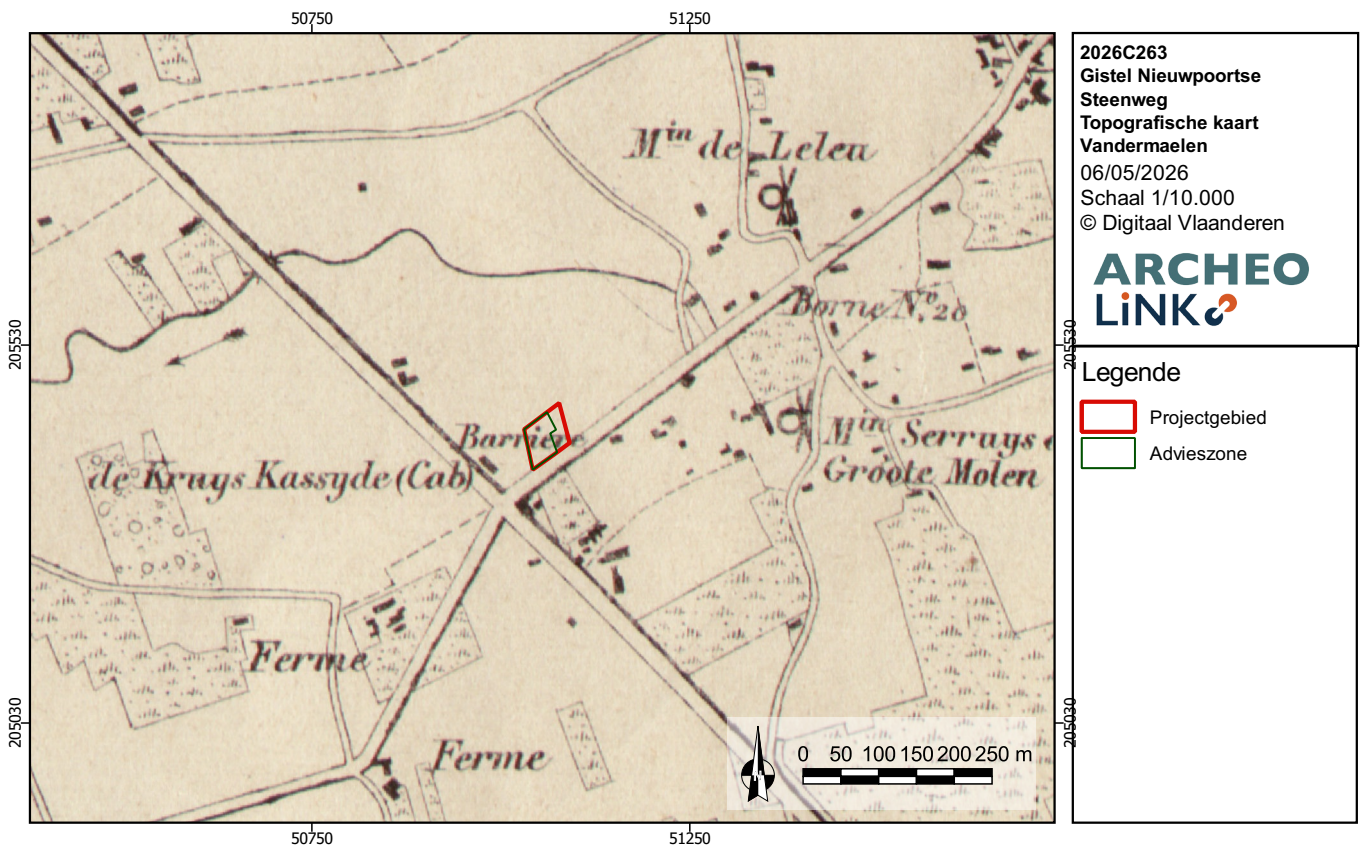
Figuur 15: Het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen van ca. 1840 (© Digitaal Vlaanderen)

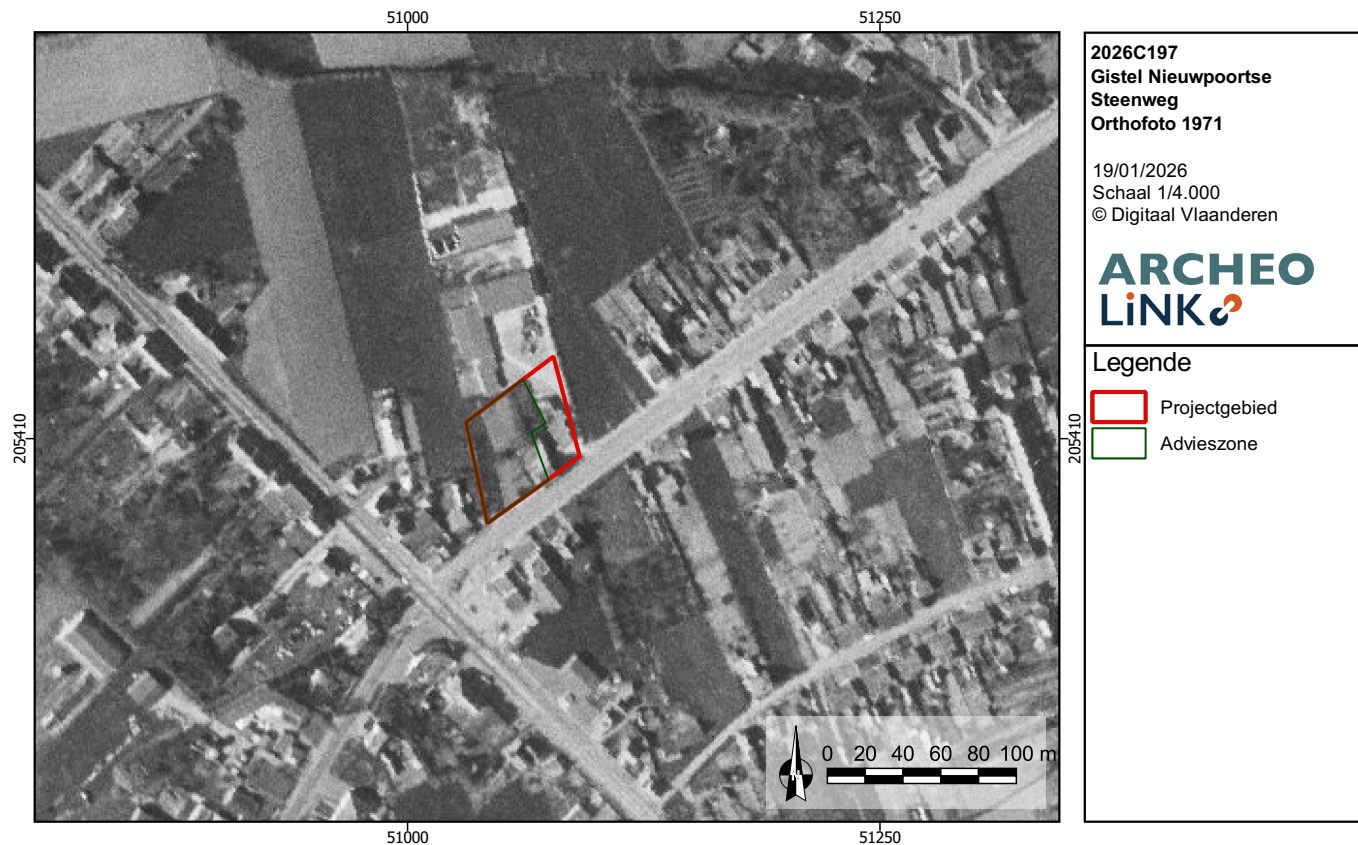

Figuur 16: Het projectgebied op Popkaart © Digitaal Vlaanderen)

Figuur 17: Het projectgebied op de topografische kaart Vandermaelen van 1846-1854 (© Digitaal Vlaanderen)

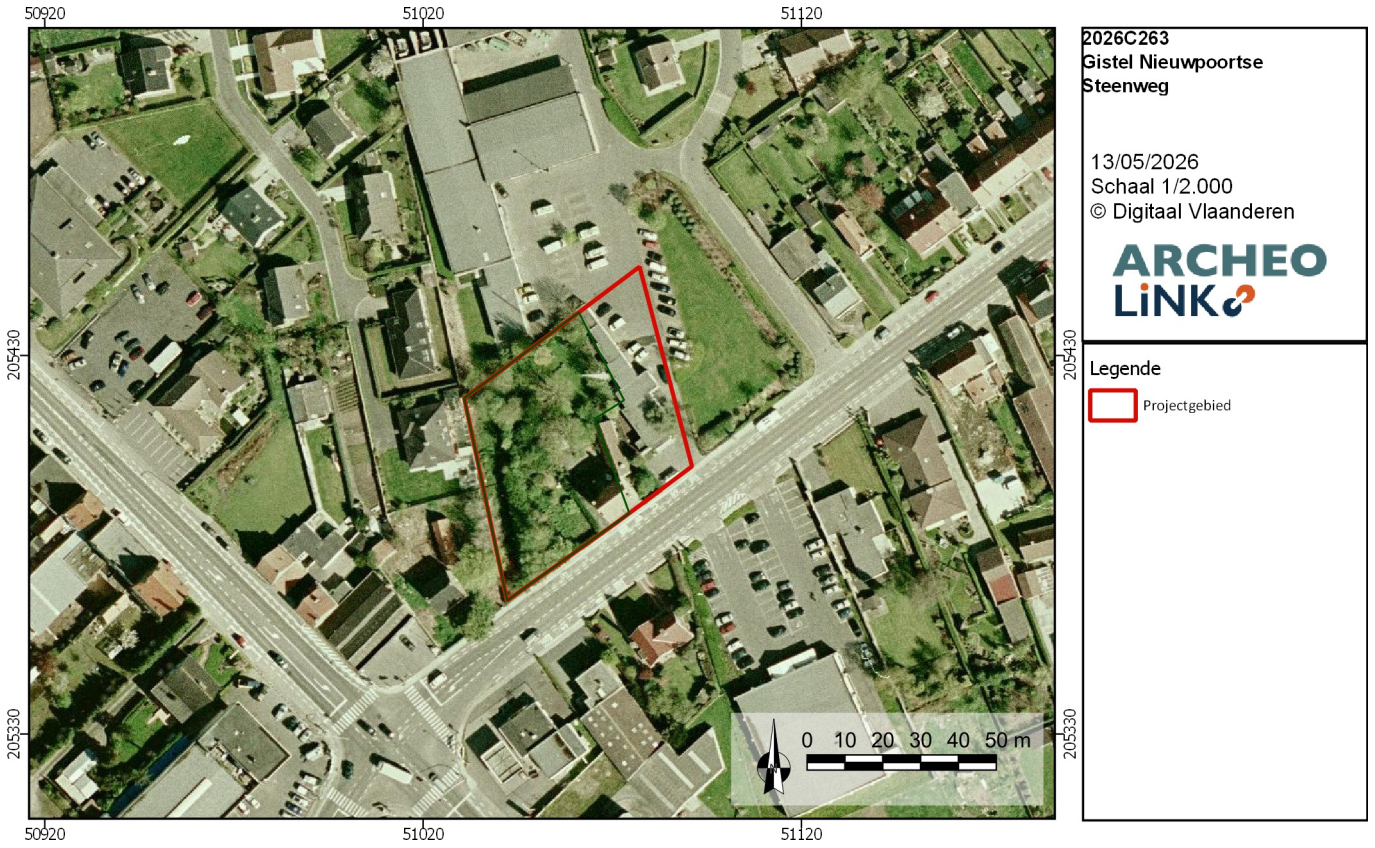

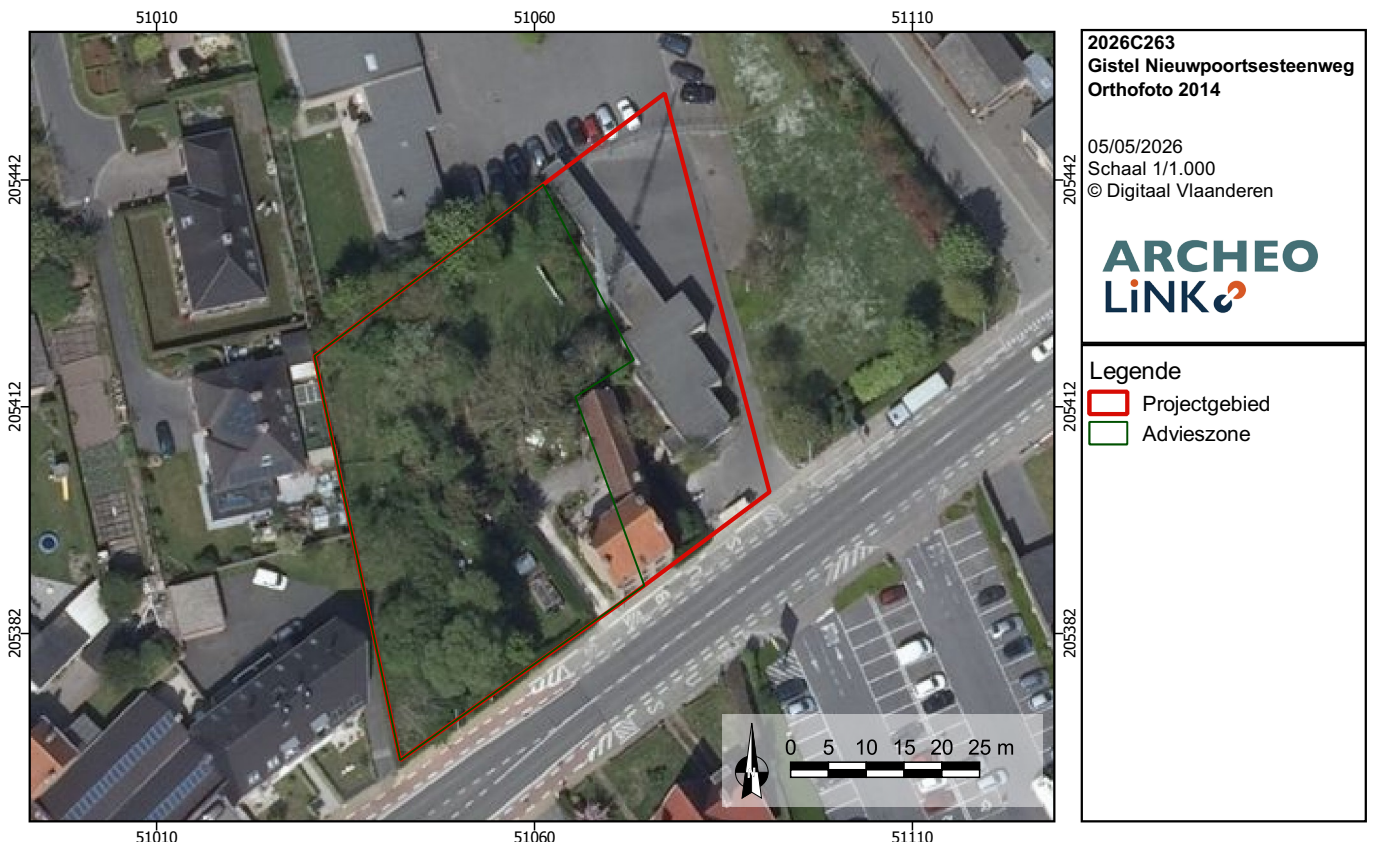
Figuur 18: Het projectgebied op orthofoto uit 1971 (© Digitaal Vlaanderen)

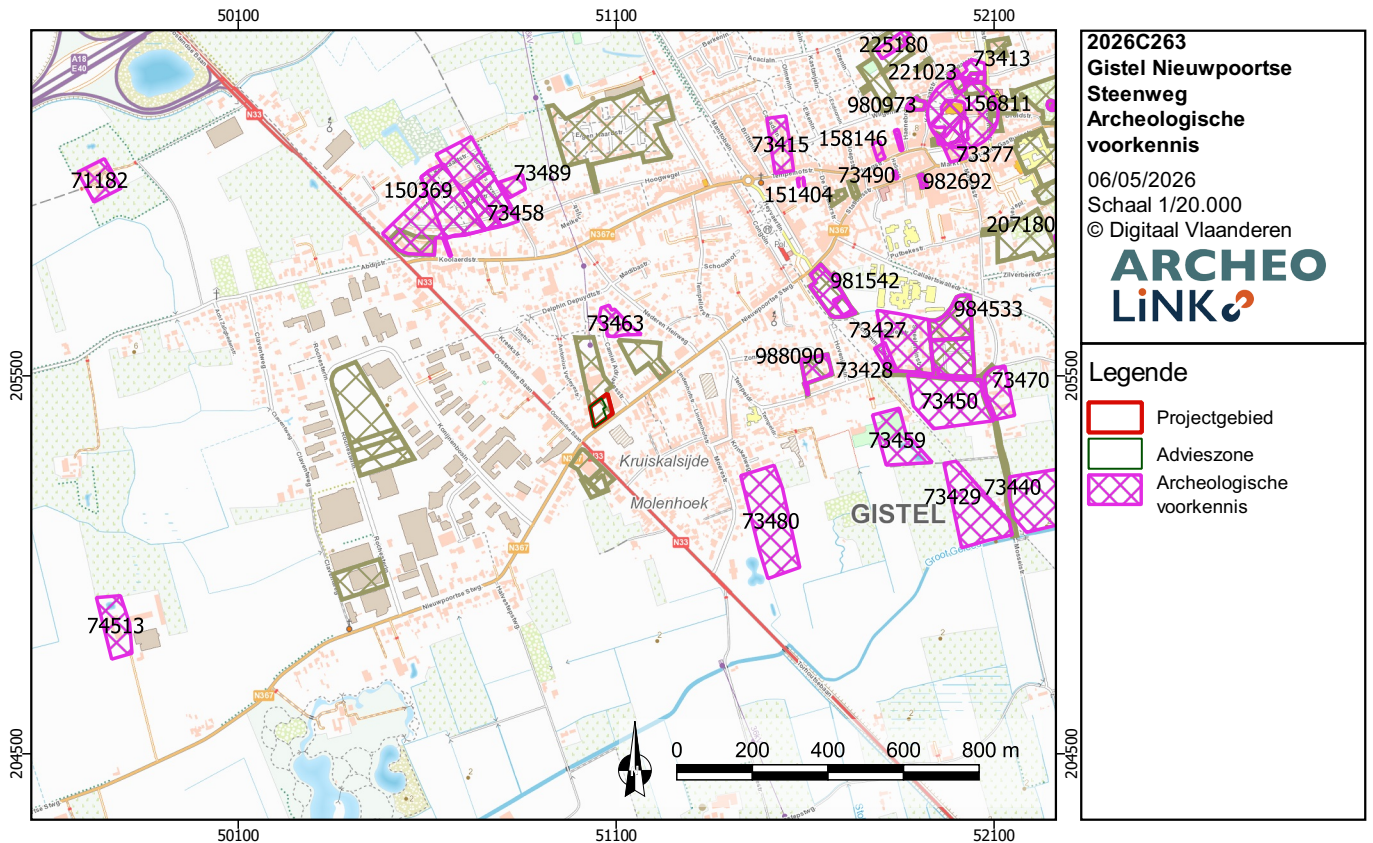
Figuur 19: Het projectgebied op een orthofoto uit 1990 (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 22: Het projectgebied op een orthofoto uit 2014 (© Digitaal Vlaanderen)

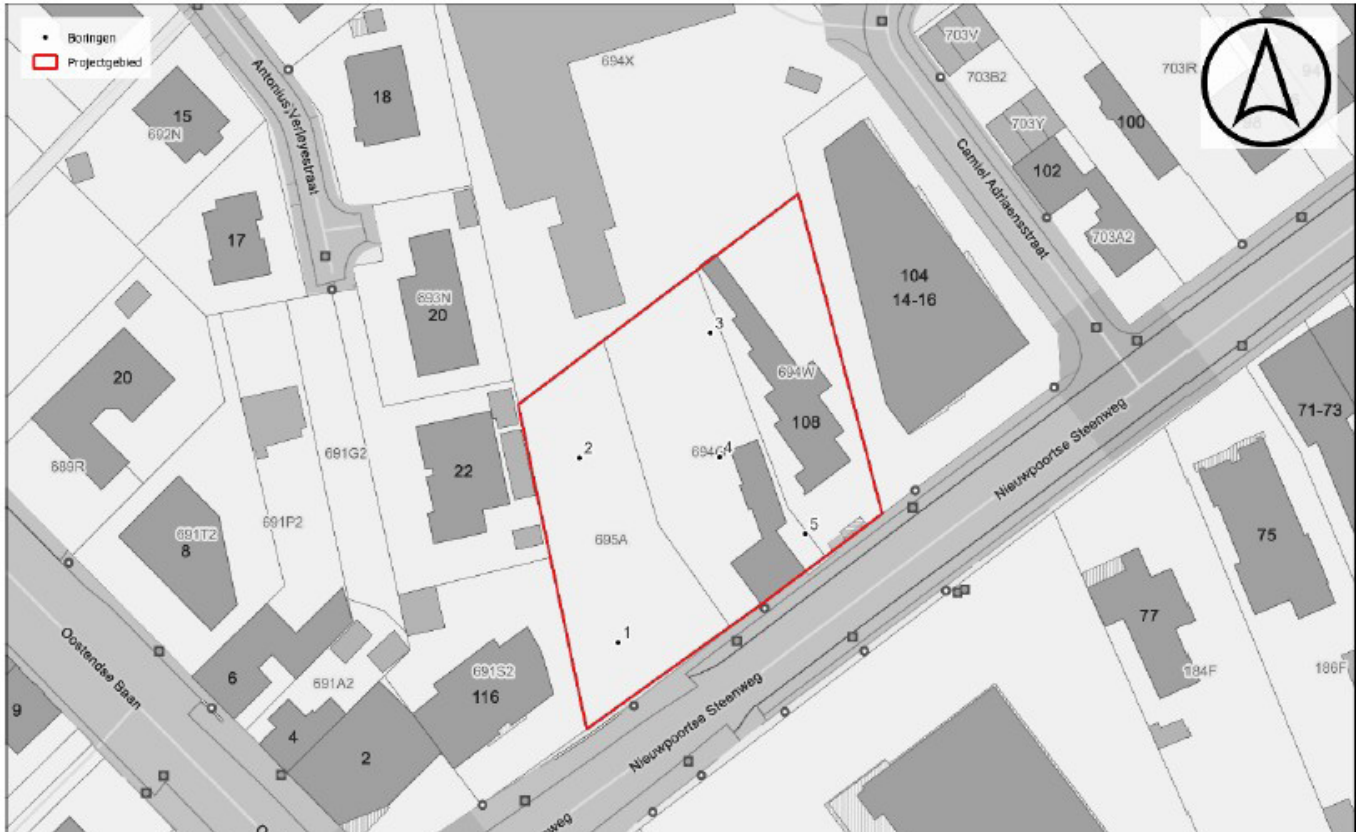
Figuur 23: Archeologische voorkennis rond het projectgebied (© Digitaal Vlaanderen)

de 11de eeuw ontwikkelt zich een motteburcht ten noorden van de kerk. Gistel zelf evolueert tot een handelscentrum door de nabijheid van de zee. In de 11de eeuw leefde hier tevens de Heilige Godelieve, die onder impuls van haar jaloerse schoonmoeder werd vermoord. In 1084 werd ze heilig verklaard. De kerk van Gistel wordt vermeld in de Vita Godeliph, in 1084 opgesteld door hagiograaf Drogo. De Godelievemotte ontwikkelt zich in de 12de eeuw op een westelijke rand gelegen op 3,5 kilometer ten westen van de Gistelse stadskern.

Gistel krijgt in de 13de eeuw stadsrechten. De heren van Gistel spelen vanaf dan een belangrijke rol in de geschiedenis van het polderstadje, dat samen met Zevekote, St.-Pieters-Kapelle, Zande, Moere, Westkerke, Roksem, Bekegem en Zerkegem deel uitmaakt van het Ambacht Gistel. De oprichting van de lakenhalle is te dateren op het einde van de 13de eeuw (ca. 1278) op de hoek van Halle- en Hoogstraat.

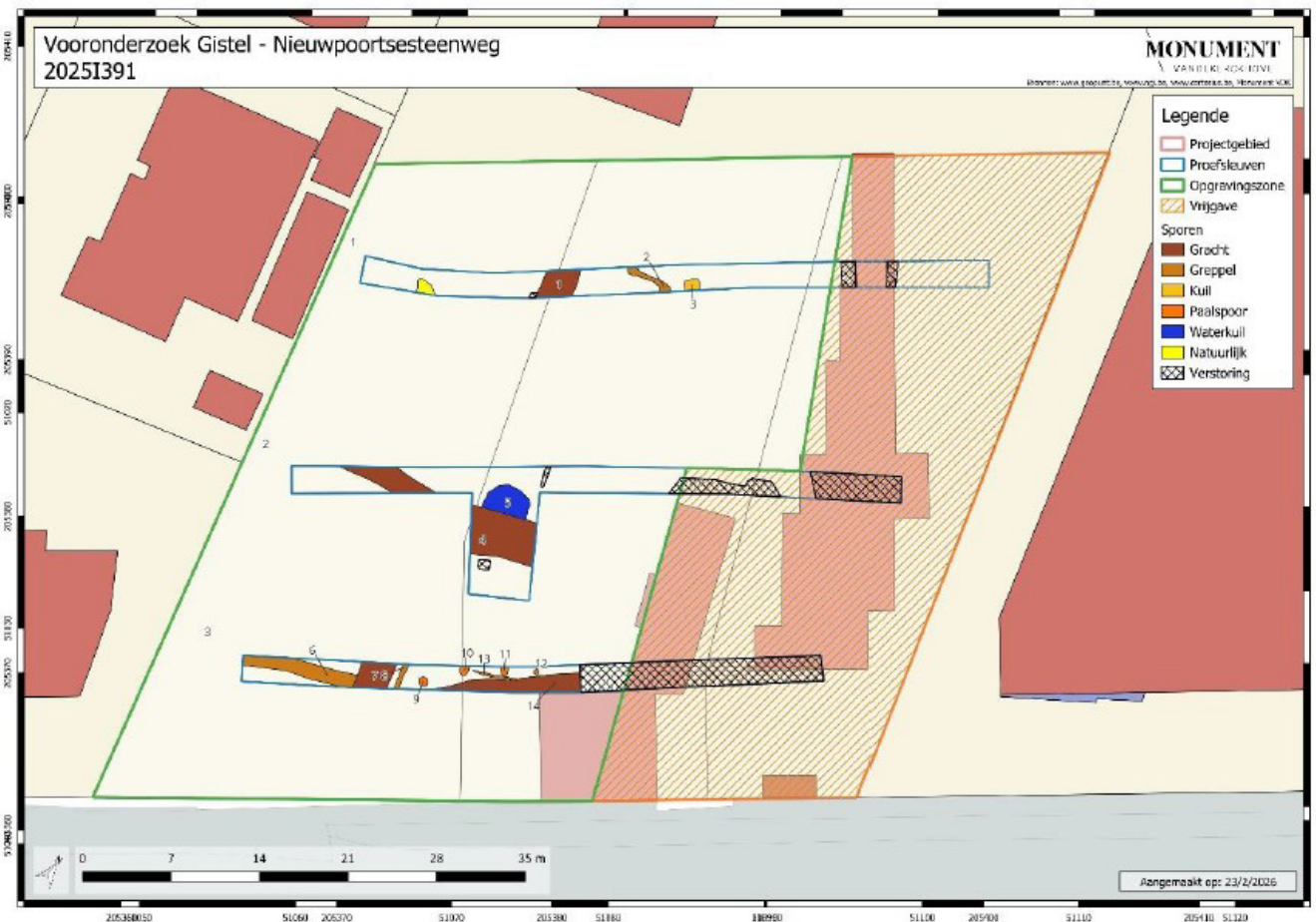
De stadsgracht wordt aangelegd rond 1324 en is nog gedeeltelijk zichtbaar ter hoogte van de Oude Garenmarkt. In de late middeleeuwen kent Gistel een economisch hoogtepunt dankzij de lakennijverheid. Dit resulteert in een demografische expansie en uitbreiding van de stad ten zuidwesten van kerk en het kasteel. In 1545 werd de Baronie van Gistel verkocht aan de familie van Gian Carlo Affaitati, een rijke Italiaanse koopfamilie uit Cremona die eigenaar van de stad blijft tot de Franse Revolutie. Gedurende de 16de en 17de eeuw heeft de stad veel te lijden onder oorlogsgeweld. In 1638 wordt het kanaal Plassendale-Nieuwpoort aangelegd wat zorgt voor een economische ontsluiting van Gistel. In de 18de eeuw, gedurende de Oostenrijkse periode wordt tevens de weg Brugge-Gistel-Nieuwpoort verhard en de steenweg Torhout-Oostende aangelegd, waardoor een verbinding met naburige steden wordt gerealiseerd.

De Heraldische kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus situeert het projectgebied ten zuidwesten van het centrum van Gistel, langs een west-oost georiënteerde wegenis en nabij een molen. De Ferrariskaart (1771-77) karteert het projectgebied in de nabijheid van meerdere wegen. Voornamelijk het kruispunt van de *chaussée de Nieuport à Bruges* en de *Chaussée d'Ostende*. De eerder afgebeeld molen is op dit 18de eeuwse kaartbeeld nog te zien. Het onderzoeksterrein zelf is afgebeeld als akkerland.

Figuur 24: Uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek (© Ruben Willaert)

Figuur 25: Uitgevoerd proefsleuvenplan met advieszone (© Monument Vandekerckhove)

De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) toont ook geen bebouwing binnen de projectgrenzen. Ter hoogte van het kruispunt wordt het *Cabaret de Kruis Kalsijde* afgebeeld. Verder ten (noord) oosten zijn twee molens afgebeeld. Er loopt ook een beek ten noorden van het terrein. De andere 19de eeuwse kaarten tonen een gelijkaardig beeld.

De luchtfoto van 1971 toont voor het eerst bebouwing binnen de projectgrenzen. Deze gebouwen situeren zich een de oostelijke kant. Het westelijk terreindeel is ingericht als groenzone. Met uitzondering van een klein uitbreiding van het gebouwbestand in noordelijke richting is verder geen noemenswaardige evolutie op te merken op de orthofotosequentie (DE BAENE & VERGAUWE 2025: 14-15).

1.3.3. Archeologische voorkennis

Het merendeel van de gekende vindplaatsen bevindt zich binnen het historische centrum van Gistel en betreffen restanten van wonen en werken in de middeleeuwse stad. Op enkele locaties zijn echter eveneens indicaties voor bewoning in de Romeinse periode in kaart gebracht. In de ruime omgeving van Gistel zijn eveneens een ruim aantal veldkarteringen uitgevoerd. Hierbij werd in hoofdzaak middeleeuws vondstmateriaal gerecupereerd. Op enkele locaties werden echter ook artefacten ingezameld die onder andere te plaatsen zijn in het finaal-paleolithicum en neolithicum. De gekende indicatoren wijzen bijgevolg op een zo goed als doorlopende menselijke aanwezigheid sinds de steentijden (DE BAENE & VERGAUWE 2025: 14-15). Hieronder volgt een opsomming van de meest relevante archeologische indicatoren in de ruime omgeving rond het projectgebied.

1.3.3.1. OPGRAVING

Langs de Steenbakkerstraat in Gistel werden drie landbouwbedrijven uit de vol- en laatmiddeleeuwse perioden onderzocht, waarbij de restanten van acht houten gebouwen, twee brede walgrachten en uitbraaksporen en funderingsresten van één of meerdere bakstenen gebouwen werden aangetroffen. Het bijzondere aan deze site is het ruimtelijk samengaan van de drie bekende middeleeuwse rurale woontradities. De open landelijke nederzetting bekend uit de volle middeleeuwen komt er voor naast de laatmiddeleeuwse omgrachte wooneilanden en de finaal middeleeuwse baksteenbouw. Met name interessant is de fysieke relatie die is vastgesteld tussen een bootvormige huisplattegrond uit de periode 1150-1250 en een site met walgracht gedateerd in de 13de eeuw op het noordoostelijke erf. Ook het vermoeden van een half ingegraven kelder in het 15de eeuwse gebouwenbestand van Steenbakker is vermeldenswaardig. De kelder indiceert immers de aanwezigheid van een dubbelvolume met opkamer, een gecombineerd woonvolume dat voor middeleeuws Vlaanderen maar zelden archeologisch is geattesteerd. Nabij de boerenhoven zijn greppels en palenrijen gevonden die het restant vormen van de middeleeuwse landinrichting. Ook poelen en waterkuilen, verschillende begraven krengen en een waterput zijn bewaarde elementen van het middeleeuwse cultuurlandschap (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 150369; DEMEY 2011: 46-47).

Langs de Stationsstraat (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 983368; VAN HERCKE 2021) werden enkele sporen uit de volle tot late middeleeuwen (eind 12de-15de eeuw) onderzocht waaronder een 8-palige spieker, enkele verspreide paalsporen, een kuilencluster, smalle greppels en twee grachten. Het vondstmateriaal was heel schaars maar wijst voornamelijk richting de late middeleeuwen (13de-15de eeuw) en wijst op menselijke aanwezigheid op of in de buurt van het terrein vanaf de volle middeleeuwen. Na de laatmiddeleeuwse fase werd nog een vroegmoderne component vastgesteld (16de-18de eeuw), die hoofdzakelijk bestaat uit een brede gracht. Mogelijk werd met dit spoor de circulaire gracht van het 18de-eeuwse pestbosje aangesneden dat ook in het bureauonderzoek vermeld werd. Het kon ook gebruikt worden als een geriefbosje (dat dienst deed als houtvoorraad).

1.3.3.2. MECHANISCHE PROSPECTIES

Tijdens een proefsleuven campagne langs herberg Godelieve werden slechts enkele losse aardewerkfragmenten uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen. (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 151404)

Langs de Stationsstraat in Gistel, werden tijdens het proefsleuvenonderzoek 24 relevante archeologische sporen aangetroffen. Deze betreffen grachten, greppels, kuilen en paalkuilen. Maar liefst 16 van de 24 sporen liggen geconcentreerd. Deze vormen een gebouwplattegrond met vermoedelijk bijhorende kuilen en greppel. Het geheel kan voorzichtig gedateerd worden in de 14de tot 16de eeuw ofwel de late middeleeuwen tot de vroege post-middeleeuwen 19de eeuw: Daarnaast werden verspreid over het terrein enkele grachten en greppels aangetroffen, waarvan één op basis van het aardewerk kan gedateerd worden in de late middeleeuwen en één op basis van cartografische bronnen als 19de eeuwse perceelsgracht (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 981542; POLFLIET et al. 2021).

Een proefsleuvenonderzoek langs de Callaertswalledreef (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 984533) leverde enkel een 19de-eeuwse percelingsgracht op. Een proefsleuvenonderzoek langs Zevenkoteheirweg 20 leverde enkele recente verstoringen op (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 988090).

1.3.4. Resultaten voorafgaande onderzoeken

Om zekerheid te scheppen over eventueel aanwezige site(s) werd een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De bodemopbouw van het plangebied werd onderzocht door middel van 5 landschappelijke boringen. In de basis van de boringen worden homogene beigebruin tot beige eolische afzettingen aangetroffen opgebouwd uit zand. Deze afzettingen worden geïnterpreteerd als eolische afzettingen uit het Weichseliaan. In de top van de zandige bodem ontwikkelde vanaf het Holoceen naar alle waarschijnlijkheid een bodemprofiel die zich in de ruimere regio op de zandrug vermoedelijk liet kenmerken als podzolbodems, uitlogingsbodems met kenmerkende Bh-, Bhs- en Bs-horizonten. Deze oorspronkelijke bodem zijn echter volledig verstoord door jongere antropogene ingrepen. In bepaalde gevallen, zoals bij boringen 3 en 4 is duidelijker dat dit relatief recente ingrepen zijn, maar in andere gevallen zoals boring 1 en 5 is het niet uitgesloten dat dit deel oudere ingrepen kunnen zijn, of ingrepen met enige historische waarde (DE BAENE & VERGAUWE 2025: 37). Tijdens het proefsleuvenonderzoek kon met de aanleg van 3 proefsleuven en één kijkvenster één zone met verschillende archeologisch interessante sporen en structuren over een oppervlakte van 1975m² afgebakend worden.

Het proefsleuvenonderzoek bracht 14 sporen aan het licht, geconcentreerd op de meest westelijke percelen. Het ging hierbij om 4 grachten, 4 greppels, 4 paalsporen, 1 kuil en 1 waterkuil. De grachten en greppels maken mogelijk deel uit van een groter grachtensysteem, terwijl de mogelijk paalsporen onderdeel zijn van een gebouwplattegrond. In zijn geheel wezen de sporen en de gerecupereerde vondsten op de aanwezigheid van middeleeuwse bewoningssporen en meer bepaald op de mogelijke aanwezigheid van een middeleeuws erf.

Ter hoogte van de voormalige bebouwing werd tijdens het onderzoek duidelijk dat deze constructies een destructieve impact hebben gehad op het archeologisch niveau. Deze zones bleken zo goed als volledig verstoord en waren vrij van archeologische sporen (oostelijk perceel).

Gezien het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving werd bijgevolg op een deel van het terrein een vlakdekkende opgraving op een oppervlakte van 1975m² geadviseerd (BOULANGIER & LEEMANS 2026).

1.4. Onderzoeksopdracht

1.4.1. Vraagstelling

De resultaten van het bureau- en proefsleuvenonderzoek van het terrein aan de Nieuwpoortse Steenweg in Gistel hebben aangetoond dat er binnen het plangebied een zone van 1975m² met archeologische sporen voorkwam waar sprake is van een hoog kennispotentieel dat slechts met een archeologische opgraving geëxploiteerd kon worden. Met de opgraving kon de aard en datering van de aangetroffen archeologische vindplaats(en) onderzocht worden. De resultaten moeten binnen het gekend archeologisch kader van de regio gesitueerd worden. De onderzoeksvragen die na de vorige onderzoeksfases nog afdoende beantwoord moeten worden zijn:

- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?
 - Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, ambachten, ontginning, funerair...)?
 - Stammen de archeologische sporen en artefacten uit meerdere perioden en is er een chronologie op te stellen?
 - Wat is de link tussen de vindplaats en het landschap?
- Archeologische sporen in hun context:
- Kan er een samenhang worden vastgesteld tussen de verschillende bodemsporen? - Werd er informatie verkregen over de omvang van de archeologische (nederzetting)site en zijn er sporen van een afbakening van de site aangetroffen? Gaat het om één of meerdere erven en is er sprake van een fasering? Welke elementen omvatten de erven en hoe zijn ze gestructureerd (in de verschillende fasen)?
 - Werden gebouwen(plattegronden) herkend en zijn die binnen gekende typologieën in te passen? Kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de functionele en constructieve aspecten per fase? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen? Wat zijn de afmetingen van de aangetroffen plattegrond?
 - Wat is de bewaringsdiepte van de paalsporen?
 - Wat is de datering van de gebouw(plattegrond)?
 - Wat zegt de materiële cultuur van de nederzetting over de functie van de nederzettingen ?
 - Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periode of heeft de site een afwijkend karakter?
 - Wat is de aard en datering van het vondstmateriaal?
 - Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën?
 - Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?
- Natuurwetenschappelijk onderzoek:
- Bleken de vooropgestelde natuurwetenschappelijke technieken geschikt om de vraagstelling te helpen beantwoorden?
 - Helpt het specifieke natuurwetenschappelijke onderzoek de aard van de site verduidelijken (zoals de aanwezigheid van dieren, de gehanteerde teelten in de omgeving, het voedselpatroon van de bewoners, ...)?
 - Is er tijdens de archeologische opgraving informatie verkregen over de vegetatie binnen en rond de site en wat zegt dit over de menselijk activiteiten in de omgeving? Heeft de aangetroffen waterkuil uit het vooronderzoek hiertoe kunnen bijdragen?

1.4.2. Randvoorwaarden

Voorafgaand aan de uitvoering van de opgraving diende het terrein vrijgemaakt te worden. Deze randvoorwaarden waren bij de uitvoering van het archeologisch onderzoek voltrokken.

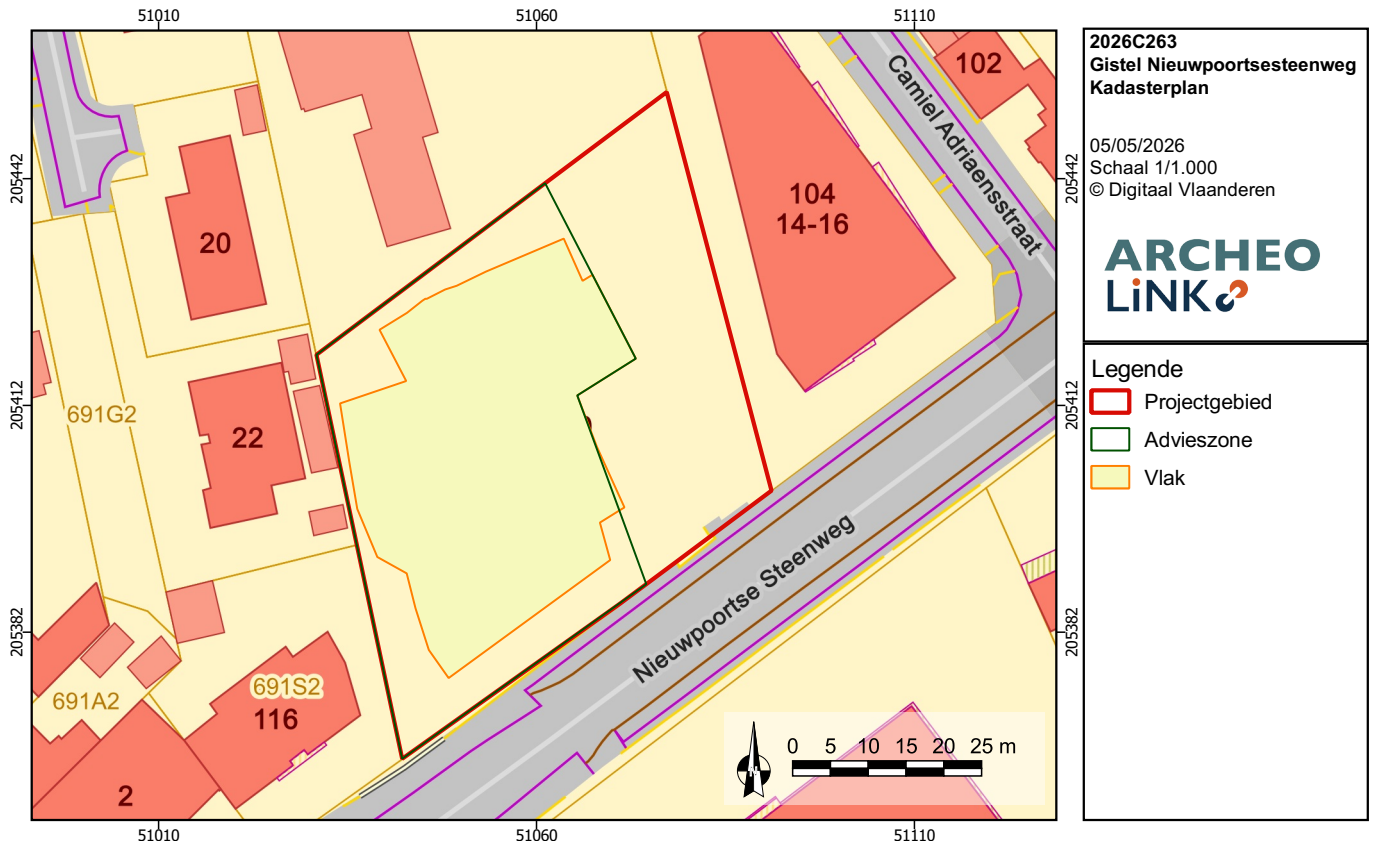
1.5. Werkwijze en opgravingsstrategie

1.5.1. Opgravingsstrategie en -methode

De opgraving liep van maandag 16 maart tot en met donderdag 19 maart 2026 en werd uitgevoerd onder leiding van erkend archeoloog Bart Bot, bijgestaan door archeologen Jana Van Nuffel, Johan Hoorne en Lisa Malfliet. Assistent- aardkundige Lisa Malfliet analyseerde de bodemprofielen. De totale opgraving werd op 4 dagen afgerond.

De advieszone werd voorafgaand aan de opgraving met behulp van een GPS-toestel en jalons uitgezet. Hierna werd het terrein met een graafkraan voorzien van rupsbanden en een 2m brede tadeloze bak tot op het archeologisch relevant niveau afgegraven. Dit gebeurde steeds onder toezicht van de veldwerkleider, meestal bijgestaan door een assistent-archeoloog.

Om het archeologisch vlak aan te leggen was een graafmachine voorzien van rupsbanden met een tadeloze, 2m brede graafbak. Het openleggen van het archeologisch vlak werd gestart centraal langs de westelijke kant van het projectgebied. Zo werd het vlak opengelegd naar de noordoostelijke hoek van de advieszone. In tweede instantie werd ook de zone langs de Nieuwpoortse Steenweg aangelegd.

Figuur 26: Aanduiding van de advieszones en de uitgevoerde opgraving (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 27: Zicht op de toegepaste strategie voor het openleggen van het terrein

Figuur 28: Zicht op het oostelijke deel van het projectgebied

Figuur 29: Zicht op het zuidelijke deel van het projectgebied

De kraan werd steeds begeleid door de archeologen. Tijdens de aanleg van het opgravingsvlak werd de bodem opgeschaafd, zodat de aangetroffen archeologische sporen en structuren onmiddellijk geregistreerd konden worden. Ze werden gefotografeerd in het vlak, beschreven in een database en opgemeten met een GPS-toestel. Ook de herkende structuren en het aangelegde vlak in het algemeen werden gefotografeerd, opgemeten en beschreven. Daarna werden de sporen en het vlak gescreend op metalen vondsten met behulp van een metaaldetector. Van alle archeologisch relevante sporen werden manuele doorsnedes gemaakt, van enkele jongere sporen, vooral grachten, gebeurde dit met behulp van de kraan. Ook de doorsnedes werden geregistreerd door middel van foto's, beschrijvingen en opmetingen. De resterende sporenvulling werd vervolgens gecontroleerd op vondsten of bijkomende informatie. Alle aangetroffen vondsten zijn in gripzakjes voorzien van alle identificerende codes en nummers verpakt. Van verschillende sporen werden bulkstalen genomen, om dateringstechnieken of macrobotanisch onderzoek toe te laten. Deze werden bewaard in emmers van 10l voorzien van de nodige codes. De enige diepgaande structuur met een goede bewaringskans voor pollen bleek een waterkuil te zijn. De profielwand stortte echter, door de hoge grondwatertafel vrijwel meteen in, waardoor er geen pollenstalen konden genomen worden. De grond werd door de aannemer van de werken gestockeerd op het perceel zelf, waardoor het perceel gefaseerd onderzocht werd. Hierbij werd de stockageplaats van de grond steeds opgeschoven. Gedurende het onderzoek werden zones waarop alle onderzoekshandelingen afgerond waren reeds door de kraan terug aangevuld met grond. Na afloop werd het vlak volledig gedicht.

Er zijn bij het landschappelijk bodem- en het proefsleuvenonderzoek geen indicaties aangesneden voor de aanwezigheid van meerdere archeologisch relevante niveaus. Dit werd bevestigd tijdens de opgraving en werd door middel van enkele wandprofielen geverifieerd. De vooronderzoeken wezen evenmin op steentijd artefactensites of -concentraties binnen de advieszone. Tijdens de opgraving werden geen stenen artefacten gevonden, noch zones met een hiervoor veelbelovende bewaring van de bodem. Bijgevolg werden geen technieken specifiek voor de opgraving van steentijd artefactensites aangewend.

De sporen zijn genummerd van 0001 tot en met 0067. Op de gripzakjes is naast het spoornummer ook telkens de projectcode van de opgraving, 2026C263, en de sitenaam GIS-NIE-26 weergegeven. Wanneer van toepassing werden bij vondsten en stalen ook de laagnummers vermeld.

Na het terreinwerk werden alle ingezamelde vondsten gereinigd, waarna ze gedetermineerd, gefotografeerd en geïnventariseerd werden. De database van sporen en vondsten werd vervolledigd. De terreinmetingen werden verwerkt tot een grondplan van de opgraving, waarin structuren en grotere gehelen werden geïdentificeerd. De bulkstalen werden uitgezeefd op maaswijdtes 0,5mm en 2mm en er is voor bijna alle stalen 1l reststaal bewaard. Alle verzamelde gegevens werden samen gebracht in het archeologierapport waarin een eerste interpretatie van de aangetroffen sites werd aangereikt. Op basis hiervan werd een strategie voor verder onderzoek geformuleerd, dat naast de verdere verwerking van de op het terrein ingezamelde gegevens ook een strategie voor het verdere onderzoek omvatte. Het doel hiervan was een verduidelijking van de functie en datering van de aanwezige structuren.

1.5.3. Motivering afwijkingen op voorziene strategie

In totaal is 1404m² onderzocht, wat iets minder is dan de voorziene advieszone. Parallel aan de Nieuwpoortse Steenweg werd een bufferzone rond de aanwezige nutsleidingen voorzien. De zuidwestelijke hoek van het projectgebied kon niet onderzocht worden omwille van twee citernes. Ook langs de noordelijke zijde van het projectgebied werd enige buffer voorzien tegenover de aanwezige boomwortels.

1.5.4. Motivatie van de keuze ten aanzien van selectie vondsten

Tijdens het onderzoek zijn alle aangetroffen vondsten gerecupereerd. Het bleek niet opportuun om op het terrein een selectie te maken. De vondsten zijn allemaal manueel ingezameld of uit bulkstalen gerecupereerd.

1.5.5. Motivatie van de keuze ten aanzien van staalname

Tijdens de opgraving werd ervoor gekozen om bulkstalen te nemen van alle sporen waarvan verder natuurwetenschappelijk onderzoek enigszins nuttig of mogelijk was. Die bulkstalen

werden genomen van paalsporen en kuilen waarbij getracht is om de lagen met het meeste organisch materiaal of houtskool te bemonsteren. De enige diepgaande structuur met een goede bewaringskans voor pollen bleek een waterkuil te zijn. De profielwand stortte echter, door de hoge grondwatertafel vrijwel meteen in, waardoor er geen pollenstalen konden genomen worden.

1.5.6. Betrokken specialisten

Niet van toepassing.

2. Assesmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat informatie afkomstig uit de opgraving, met name al de relevante gegevens die met de onderzoeksmethode over het adviesgebied verzameld werden en hun betekenis in een ruimer kader. Alle verzamelde gegevens en uitgevoerde onderzoeken worden met elkaar samengelegd, vergeleken en geconfronteerd. Deze rapportage moet duidelijk maken dat het kennispotentieel binnen het adviesgebied voldoende geëxploiteerd is en dat de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden. Wanneer verdere relevante onderzoeken mogelijk zijn, buiten het kader van deze verwerking, dan wordt dit beschreven.

Voor het assessment van de vondsten wordt elke aangetroffen materiaalcategorie per spoor apart bekeken. Daarbij wordt een kwantificatie uitgevoerd en indien mogelijk een datering naar voor geschoven. Bij het bekijken van het materiaal wordt een onderscheid gemaakt tussen wat als vondstensemble of als uitzonderlijke vondsten moet worden beschreven. De beschrijving van de vondstensembles en de uitzonderlijke vondsten gebeurt conform aan de richtlijnen volgens de Code Van Goede Praktijk (22.3.2.2 Assessment van vondsten: vondstensembles en 22.3.2.3 Assessment van vondsten: uitzonderlijke vondsten). Tijdens de assessment van de vondsten wordt bepaald welke scherven of vondsten relevant zijn om te tekenen.

Alle stalen die tijdens het terreinonderzoek zijn verzameld, zijn uitgezeefd. Het residu van deze stalen is per context en maaswijdte kort bekeken tijdens een assessment, met het oog op de onderzoeksdoelen en de vraagstelling, om te bepalen welke contexten in aanmerking komen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek. Voor het assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren worden de aanwijzingen van de Code Van Goede Praktijk gevolgd (22.3.4. Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren). Het assessment van de sporen houdt in dat op basis van alle verzamelde gegevens over de sporen, in combinatie met de assessmentrapporten van de vondsten en stalen, een inschatting wordt gemaakt over de tafonomie en de mogelijke functie van de sporen. De sporen, spoorcombinaties en structuren worden beschreven, hun bewaringstoestand, en typologische, chronologische en ruimtelijke indeling worden onderzocht en behandeld. Aan de hand van deze gegevens wordt per dateringsfase het potentieel aan kennisvermeerdering ingeschat en meegedeeld.

Alle aangemaakte gegevens—dit omvat het verslag van resultaten van de opgraving, de foto's, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS—worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn. De vondsten worden in zo goed mogelijke staat bewaard in het archief van Archeolink.

2.1.1. Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Bij de assessment van de sporen en structuren is een opdeling gemaakt van de sporen op basis van hun datering en onderlinge relatie. Deze datering gebeurde op basis van vondstmateriaal, morfologie en aflijning van de sporen. Bij het verdere onderzoek is minder aandacht besteed aan de meer recente sporen. Deze recente sporen zijn vooral toe te schrijven aan afvalkuilen gekoppeld aan de recente bebouwing. De oudst aangetroffen sporen gaan wellicht terug tot de volle middeleeuwen. Het gaat in hoofdzaak om kleine paalsporen, maar ook enkele grotere paalsporen, kuilen en greppels komen voor. Algemeen genomen zijn de sporen goed bewaard. Er werden binnen de opgravingszone zo goed als overal sporen aangesneden in een matige densiteit. De archeologisch relevante sporen situeren zich vooral centraal en langs de oostelijke en zuidelijke kant van het projectgebied. De concentratie van de archeologisch relevante sporen neemt zichtbaar af in noordwestelijke en noordoostelijke richting. Dit lijkt voornamelijk toe te schrijven aan een

archeologische realiteit, (waar dan ook op basis van het proefsleuvenonderzoek, geen verder archeologische onderzoek meer nodig bleek). Een aantal sporen vormt samen spoorcombinaties of structuren: hoofdgebouwen, bijgebouwen en enkele gracht- en greppelsystemen. Daarnaast komen ook verschillende losse kuilen en paalsporen voor. Alle sporen die bij het assessment als relevant zijn beschouwd — dit zijn in se de herkende structuren en spoorcombinaties — worden verder in detail besproken (zie 3.3. Beschrijving archeologische site).

2.1.2. Assesment van de vondsten

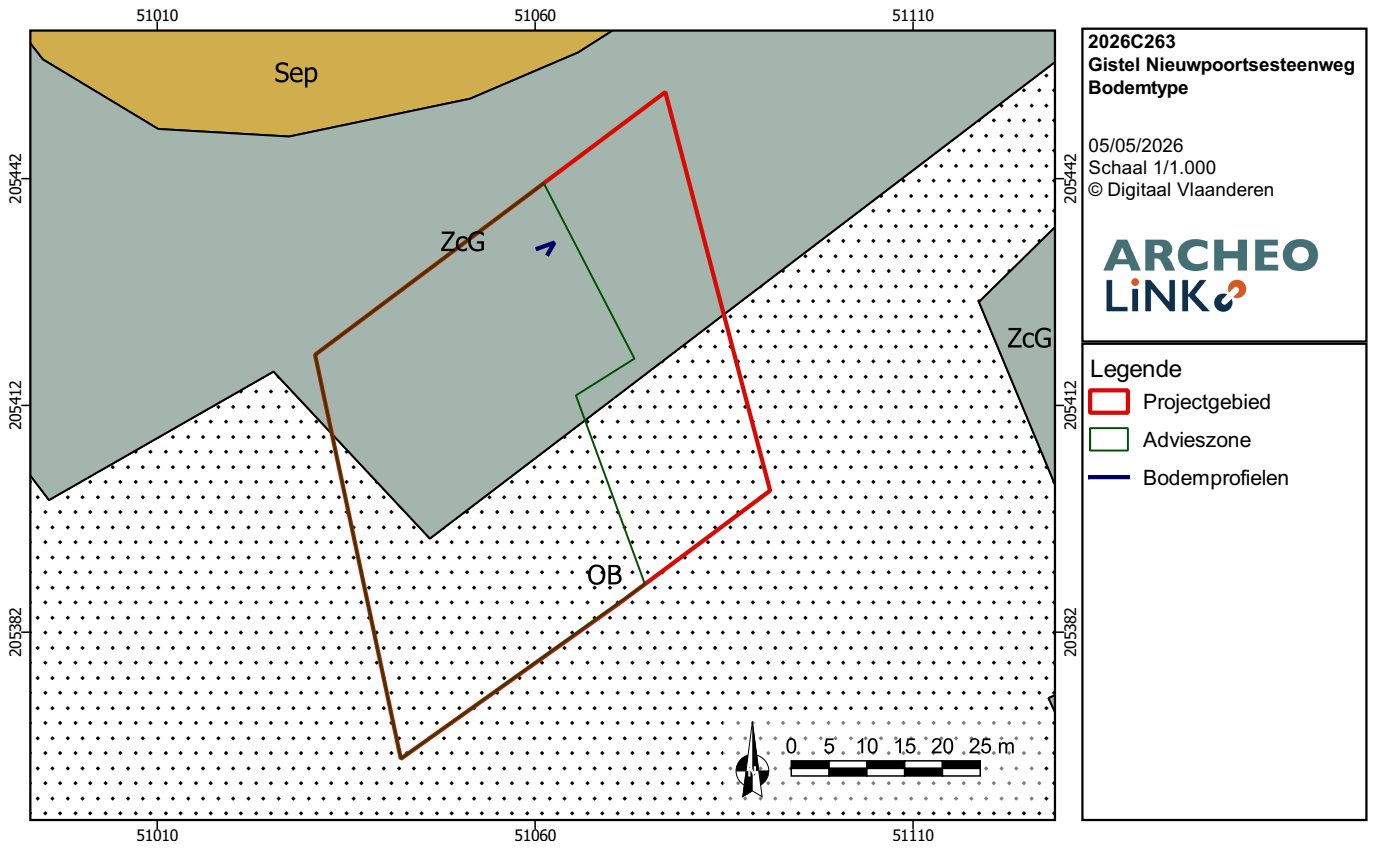
In de vullingen van de sporen is voornamelijk aardewerk gevonden. Er werd daarnaast ook wat glas aangetroffen. Aangezien de hoeveelheid vondsten behapbaar was, werd besloten om geen selecties te maken en alle aangetroffen vondsten te wassen, bestuderen, determineren en registreren in een database. Er kon een onderscheid gemaakt worden tussen de relevante vondsten — op basis waarvan meer inzichten naar datering of functie van een spoor of structuur mogelijk was — en de bulk van de vondsten. Enkele vondsten zijn gefotografeerd. Het assessment van het aardewerk toont aan dat er amper relevant vondstmateriaal werd aangetroffen. Het gros van het materiaal dateert uit de (sub)recent tijd. Twee fragmenten van oudere oorsprong, bleken zich in recentere sporen te bevinden. Er werd slechts één relevant aardewerkfragment in situ aangetroffen. Voor uitgebreide informatie over de vondsten wordt doorverwezen naar de vondstenlijsten.

2.1.3. Assesment van de stalen

Bij enkele sporen is (een deel van) de vulling in bulk bemonsterd. De stalen zijn nat uitgezeefd op maaswijdtes van 2 en 0,5mm. Van stalen die groter waren dan 10l, werd telkens 1l ongezeefd reservestaal behouden. Nadat de bulkstalen uitgezeefd en gecontroleerd gedroogd waren, zijn deze kort geëvalueerd en is er bepaald of en welke stalen in aanmerking kwamen voor verder onderzoek. De focus lag hierbij op de vraagstelling die in het archeologierapport naar voor kwam.

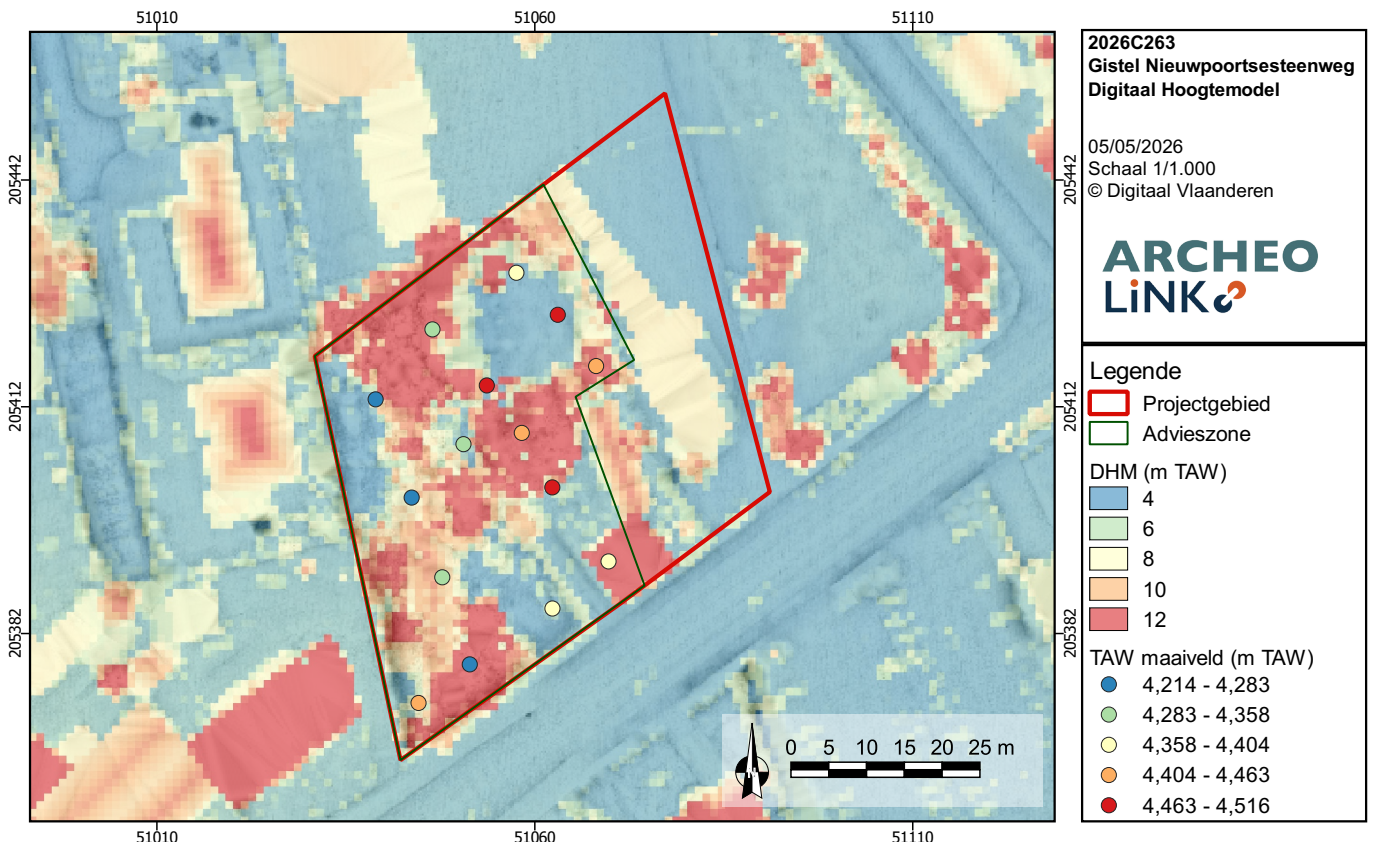

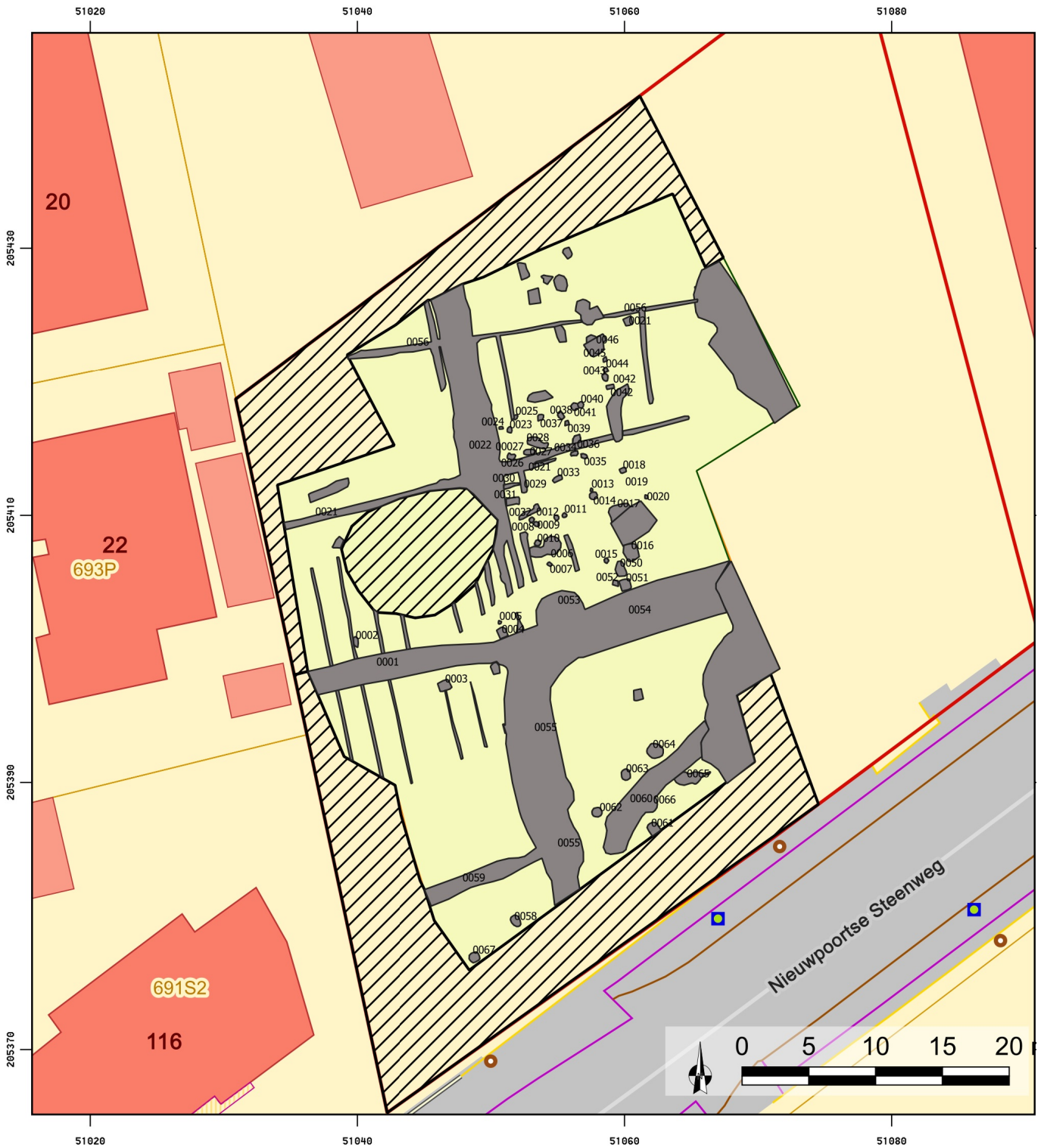
Figuur 30: Referentieprofiel
BP01

Figuur 31: Aanduiding van het referentieprofiel op de bodemkaart (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 32: Gemeten TAW-waarden van het archeologisch vlak (© Digitaal Vlaanderen)

2026C263
Gistel Nieuwpoortsesteenweg
28/04/2026
Schaal 1/450
© Digitaal
Vlaanderen
Allesporenplan
ARCHEO LINK

Legende

Projectgebied	Ontoegankelijke zone
Advieszone	Sporen
Onderzochte zone	

Figuur 33: Allesporenplan (©Digitaal Vlaanderen)

2026C263
 Gistel Nieuwpoortsesteenweg
 28/04/2026
 Schaal 1/450
 © Digitaal
 Vlaanderen

Interpretatieplan

Legende

- Projectgebied
- Advieszone
- Onderzochte zone
- Ontoegankelijke zone
- Volle tot late middeleeuwen
- Late middeleeuwen - Nieuwe tijden
- Nieuwste Tijd
- Recent
- Natuurlijk

Figuur 34: Interpretatieplan (© Digitaal Vlaanderen)

In totaal zijn 2 contexten bemonsterd. De zeefresidues bevatten echter geen materiaal waar verder onderzoek op kon gebeuren. Voor uitgebreide informatie over de bulkstalen wordt doorverwezen naar de stalenlijsten en de rapporten van het natuurwetenschappelijk onderzoek in bijlage.

2.1.4. Conservatie assesment

Na de afloop van het veldwerk werden alle aangetroffen archeologische artefacten aan een eerste visuele inspectie onderworpen. De vondsten werden gewassen en onder de juiste omstandigheden gedroogd waarna deze in een stabiele situatie werden verpakt.

3. Interpretatie van de archeologische site

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het kader waarin de archeologische site zich bevindt, de aardkundige vaststellingen op het terrein en een interpretatie van de aangetroffen archeologische sporen op het terrein.

3.1. Algemeen kader van de archeologische site

Het projectgebied situeerde zich langs de Nieuwpoortse Steenweg in Gistel (West-Vlaanderen). Het plangebied bevindt zich op de rand van de kustvlakte en de cuesta van Hertsberge. Ter hoogte van het projectgebied wordt zo het Lid van Kortemark aangesneden. Het Lid van Kortemark kenmerkt zich door een 40m dikke siltige eenheid met een vijftal opeenvolgende faciessen en is opgebouwd uit grijze tot groengrijze klei tot silt met dunne banken zand en silt. Dit lid maakt deel uit van de Formatie van Tielt, een silt-kleicomplex afgezet in het vroeg-Eoceen (STEURBAUT 2015: 128-130).

3.2. Beschrijving aardkundige opbouw

3.2.1. Aardkundige eenheden

Op de quartair geologische kaart staat het projectgebied gekarteerd als een type 11. Dit type bestaat uit een basisafzetting van getijdenafzettingen van het Eemiaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan hellingsafzettingen van het Quartair bevatten en is mogelijk lokaal afwezig. Dekzanden vormden tijdens het Pleistoceen twee langgerekte ruggen die opduiken uit de polders en waarop de bewoningskernen van Gistel en Zevekote zijn gelokaliseerd.

Op de Vlaamse bodemkaart werd de bodem van het plangebied deels gekarteerd als antropogeen beïnvloede, bebouwde zone (OB). Deze kartering ligt in lijn met de aangetroffen verstorende toplagen (en verstoringen). Een deel van het projectgebied staat echter gekarteerd als een Zcgbodem, of een matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Dit bodemtype omvat goed bewaarde Podzolbodems waarin de gleyverschijnselen voorkomen tussen de 0,60 en 0,90m. De bodems vertonen een goede waterhuishouding in de winter maar zijn droogtegevoelig in de zomer. Hierdoor is dit bodemtype weinig geschikt voor weiland en matig geschikt voor akkerbouw zoals zomergranen en aardappelen (VAN RANST EN SYS 2000).

Tijdens het vooronderzoek en de vlakdekkende opgraving werd de bodemopbouw bestudeerd. Uit verschillende profielen tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek er voornamelijk een [^]A-C- bodemopbouw aanwezig. Lokaal werd een post-Podzolopbouw geregistreerd die kan worden samengevat als een [^]Ap-B-C bodemopbouw. Bovenaan situeerde zich een zandige tot zandlemige donkerbruine ploeglaag met baksteenbrokjes. Op ca. 0,35m-mv volgde een regelmatige overgang naar een B-horizont. Deze horizont vertoonde een donkerbruine kleur en een zandige textuur en was deels afgetopt. De overgang naar de C-horizont, op ca. 0,95 m-mv, was regelmatig en abrupt. De moederbodem vertoonde een zandige beige textuur (BOULANGIER & LEEMANS 2025: 17-18).

Tijdens het vlakdekkend onderzoek werd één referentieprofiel BP0101 geselecteerd als referentieprofiel. Dit bodemprofiel vertoont een 1Ap-1Cg-2Ab-2C opbouw en is zeer lokaal op te merken in het noordelijke deel van het projectgebied met bovenaan een ca. 0,63m dikke ploeglaag. Het gaat om een matig fijn zandig tot zandlemig sediment met een donker grijsbruine kleur waarin antropogene inclusies zoals klein steenpuin voorkomen. Deze horizont heeft een zeer scherpe, duidelijke en rechte ondergrens. Eronder bevindt zich het restant van

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0063 Datum: 18/03/2026

Figuur 35: Paalspoor 0063

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0063 Coupe: coupe Datum: 18/03/2026 1

Figuur 36: Coupe op paalspoor 0063

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0065 Datum: 18/03/2026

Figuur 37: Paalspoor 0065

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0066 Coupe: coupe Datum: 18/03/2026 11:07:24

Figuur 38: Coupe op paalspoor 0066

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0060 Datum: 18/03/2026 9

Figuur 39: Grachtstructuur 0060

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
 Spoornummer: 0060 Coupe: coupe Datum: 18/03/2026 1

Figuur 40: Coupe op gracht 0060

een beige C-horizont in een deel van het profiel, waarin nog wat roestverschijnselen door schommelingen in de grondwatertafel te bemerken vallen. Daaronder bevindt zich lokaal het restant van een stagnatieperiode met humus accumulatie (bandjes) B-horizont, gekenmerkt door een zeer grillige boven- en ondergrens. Op zo'n 0,8 tot 0,9m diepte bevindt zich het eolische moedermateriaal met een beige kleur aangesneden.

De algemene topografie van het terrein helde af in zuidoostelijke richting. Door de talrijke bouwwerken op de site is van deze oorspronkelijke topografie op het terrein zelf niet veel meer te zien. Het archeologisch niveau bevond zich op hoogtes gaande van 3,63m TAW in de oostelijke kant van het projectgebied tot 3,79m TAW langs de westelijke kant van het projectgebied. Rekening houdend met sterke nivellatie van het maaiveld voornamelijk door de aanleg en sloop van de voormalige bebouwing, haalt het maaiveld hoogtes van van 4,31m TAW langs de westelijke zijde tot tot 4,45m TAW centraal in het projectgebied.

2.2.2. Beschrijving voornaamste structuren

Tijdens de opgraving zijn in totaal 69 sporen aangetroffen. Daarvan kunnen er 13 als natuurlijk en 56 als antropogeen beschouwd kunnen worden. Het overgrote deel van de sporen leverde geen vondsten op. De antropogene sporen vallen op basis van een eerste screening van het vondstmateriaal, hun vulling en aflijning uiteen in verschillende periodes: met name de volle middeleeuwen, late middeleeuwen, de nieuwe en nieuwste tijd.

2.2.2.1. VOLLE/LATE MIDDELEEUWEN

Aan de zuidelijke zijde van het opgravingsgebied werden acht paalsporen en een langwerpige kuil of grachtstructuur blootgelegd. Het gaat hierbij om spoornummers 0058, 0060, 0061, 0062, 0063, 0064, 0065, 0066 en 0067. Een cluster van zes paalsporen wordt gevormd door de sporen 0061 t.e.m. 0066. De paalsporen 0063 t.e.m. 0066 vormen wellicht een vierpalige spieker. De paalsporen zijn minimaal 20cm (0061) dieper ingegraven dan het archeologisch vlak. 0064 had een diepte van -44cm en vertoont een revolvertasachtig profiel. De opvulling van de paalsporen bestaat veelal uit een bruingrijze zandleem waarin sporadisch een houtskoolpartikel werd aangetroffen. Op de doorsnede van 0062 werd een schuine paalkern (bij alle andere paalsporen werd geen kern waargenomen) opgemerkt, de insteek rondom kenmerkt zich door een gevlekte vulling met versmeten moederbodem. De doorsnede van dit spoor, evenals 0061, 0063, 0065 en 0066, was min of meer komvormig.

Ten zuidwesten van deze cluster werden bijkomend nog twee paalsporen geregistreerd, 0058 en 0067. Beide sporen lijken in de lijn te liggen met de paalsporen 0062 en 0063 in het noordoosten. Er werd tevergeefs gezocht naar een eventueel ontbrekend spoor ter hoogte van de vulling van gracht 0055. 0058 had in doorsnede een rechthoekige vorm met een maximale uitgraafdiepte van 30cm. 0067 was minder diep bewaard, slechts 10cm.

Een doorsnede op het centraal gelegen spoor 0060 toonde aan dat het hier om een grachtstructuur ging. Het V-vormig profiel reikt tot een diepte van -54cm. De opvulling van de gracht bleek eerder tweedelig, een onderste verspoelde vulling en een bovenste minder gevlekte vulling. In profiel werd duidelijk dat de gracht duidelijk de sporen 0065 en 0066 van de aangetroffen spieker oversnijdt. Uit spoor 0060 werd één grijze reducerend gedraaide en gebakken scherf met zandverschraling gerecupereerd die in de volle (tot late) middeleeuwen kan gedateerd worden.

2.2.2.2. LATE MIDDELEEUWEN-NIEUWE TIJD

Uit deze periode werden enkele grachtstructuren en een waterkuil opgegraven. Het ging om spoornummers 0001, 0021, 0022, 0053 (waterkuil), 0054, 0055, 0056 en 0059.

0001 was een komvormige gracht met een breedte van 1,9m en een maximale diepte van 40cm. De gracht sloot in het oosten aan op de grachtstructuur 0054/0055. Op het kruispunt van beide grachten 0001 en 0054/0055 werden geen oversnijdingen waargenomen. Ook de zuidelijk gelegen greppel 0059 sloot aan/liep verder in de grachtstructuur 0055. In doorsnede had 0059 een V-vormig uitzicht en een diepte van 60cm. De grachtstructuur 0054/0055 is opvallend en vormt een L-vorm op het grondplan. De breedte van de grachten bedroeg in het vlak 3,7m. In doorsnede werd een komvormig profiel waargenomen en een uitgraafdiepte van maximaal 94cm (0054) en 84cm (0055). De vulling van de gracht doet een snelle demping vermoeden.

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0001 Coupe: coupe Datum: 17/03/2026 1

Figuur 41: Coupe op gracht 0001

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0054 Datum: 16/03/2026 1

Figuur 42: Grachtstructuur 0054

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0054 Coupe: coupe Datum: 17/03/2026 1

Figuur 43: Coupe op gracht 0054

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0022 Coupe: coupe Datum: 18/03/2026 9:23:47

Figuur 44: Coupe op gracht 0022

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0013 Datum: 16/03/2026 10:

Figuur 45: Reente spoor 0013

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg
Spoornummer: 0013 Coupe: coupe Datum: 17/03/2026 10:

Figuur 46: Reente spoor 0013

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg

Spoornummer: 0053

Datum: 16/03/2026 15:30:46

Figuur 47: Waterkuil 00053

Figuur 48: Coupe op waterkuil 0053

2026C263_Gistel_Nieuwpoortse Steenweg

Spoornummer: 0053

Coupe: coupe

Datum: 17/03/2026 15:11:04

2026C263 28/04/2026
 Gistel Nieuwpoortsesteenweg Schaal 1/450
 © Digitaal Vlaanderen

Interpretatieplan

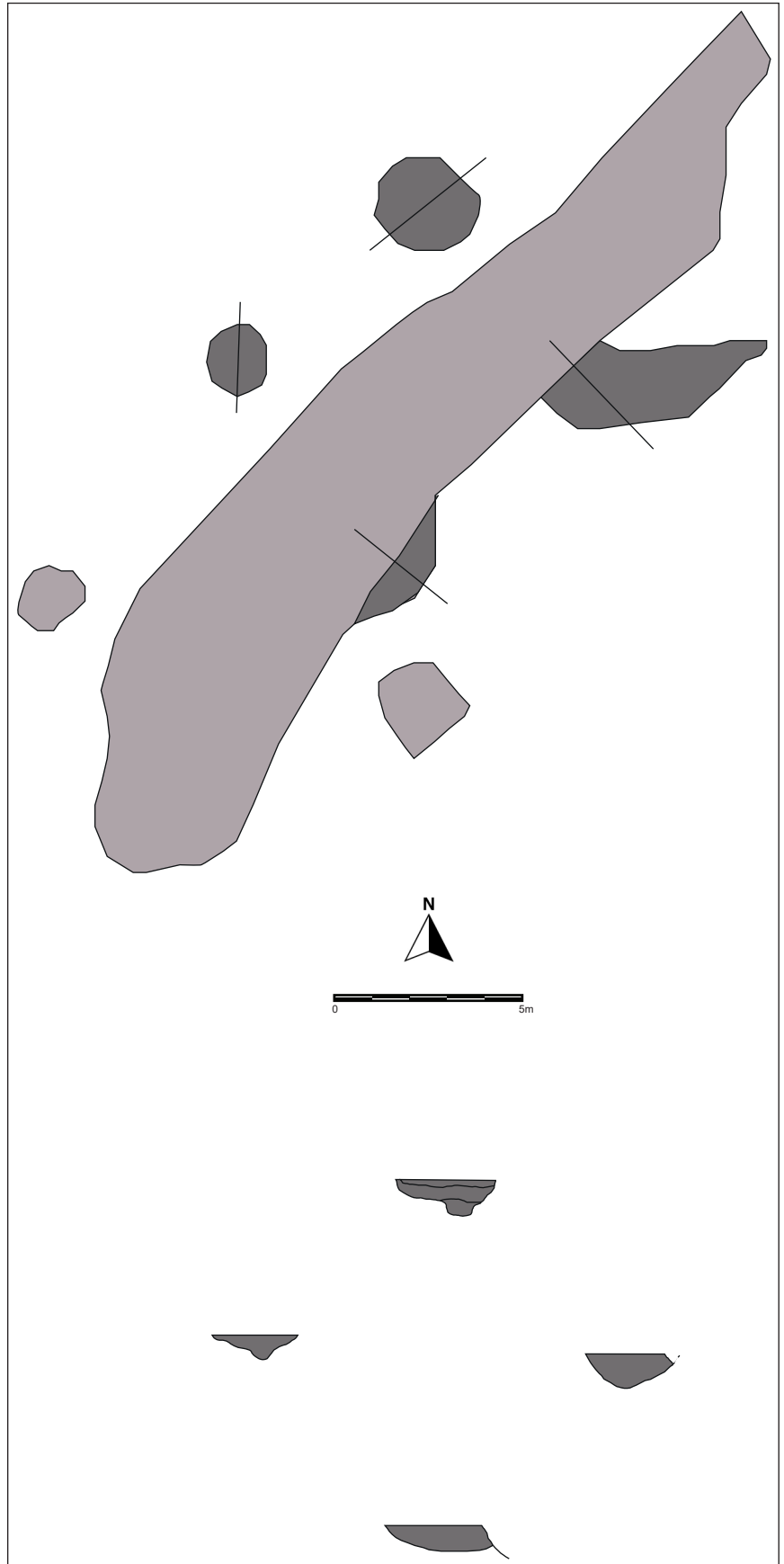

Legende

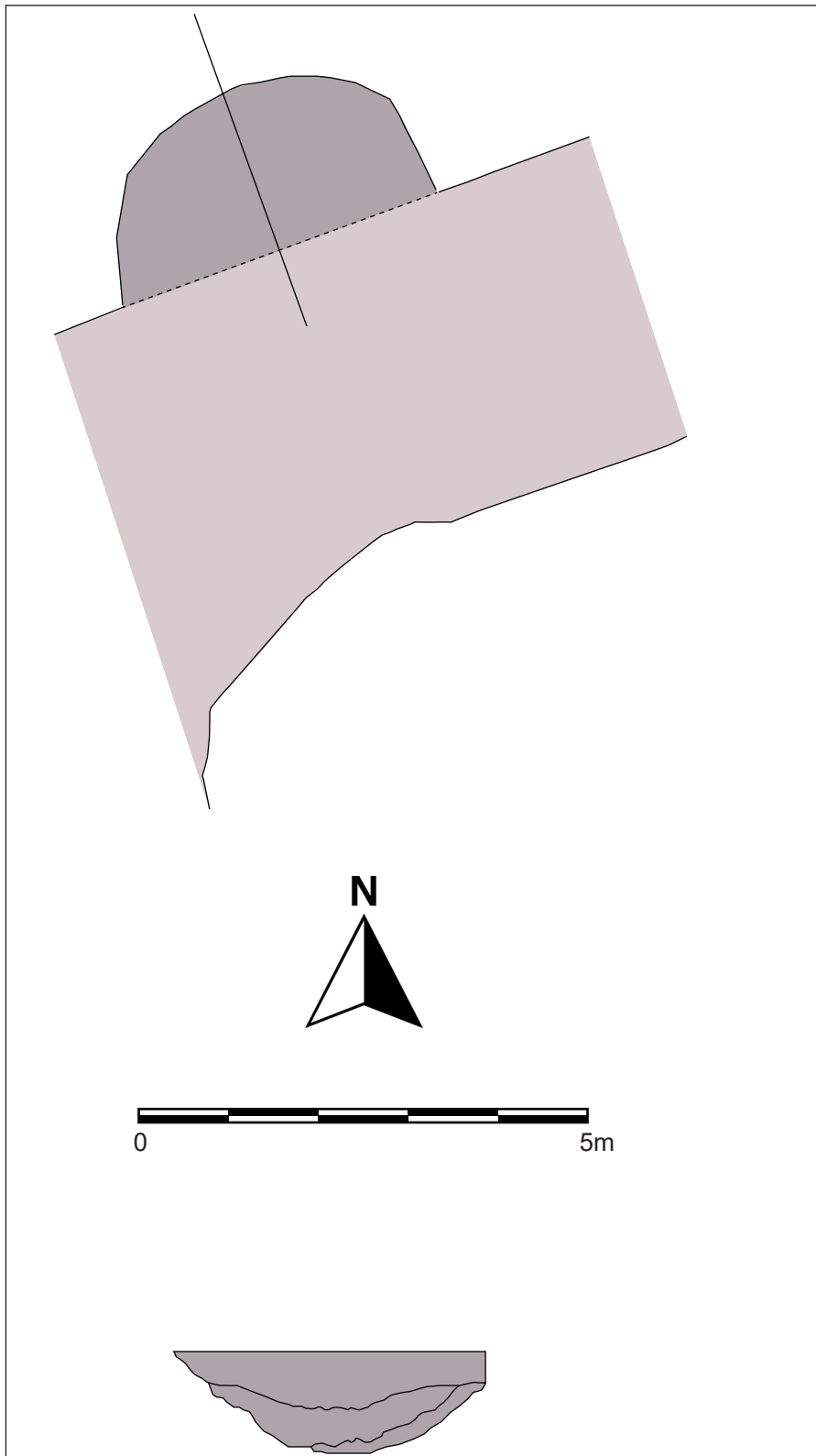
Projectgebied	Late middeleeuwen - Nieuwe tijden
Advieszone	Nieuwste Tijd
Onderzochte zone	Recent
Ontoegankelijke zone	Buldstalen
Volle tot late middeleeuwen	

Figuur 49: Buldstalen (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 50: Aangetroffen
spieker

Op het noordelijk deel van het plangebied werden twee greppels 0021 en 0056 geregistreerd. Deze greppels stonden haaks op de bredere gracht 0022. 0021 en 0056 betreffen beide ondiep bewaarde greppels (-10cm). 0022 had in vlak een breedte van 2,7m een komvormig profiel en een diepte van 50cm. De gracht 0022 vervaagd naar het zuiden toe; mogelijk sloot deze wel aan bij 0055 in het zuiden.

Figuur 51: Waterkuil 0053

0053 tenslotte betrof een waterkuil aan de noordzijde van grachtstructuur 0054. De waterkuil had een breedte van 3,7m en een uitgegraven diepte van 1,8m. De opvulling van dit komvormig spoor was tweedelig. Een onderste pakket waarbij duidelijk waterwerking zichtbaar is en een bovenste dempingspakket dat homogener is.

2.2.2.3. NIEUWSTE TIJD-RECENT

De rest van het sporenbestand bestond uit paalkuilen en (afval)kuilen. De paalkuilen, zoals 0004, 0007, 0009, 0013, 0014, 0023, 0024, 0025, 0040, 0045 waren veelal vrij scherp afgelijnd.

Figuur 52: Residueel materiaal in spoor 0014 (links) en spoor 0001 (rechts)

Figuur 53: Volmiddeleeuwse scherf uit spoor 0060

Enkele kuilen kunnen als afvalkuil beschouwd worden. Het ging om bvb. 0019, een vierkante kuil met een vlakke bodem. Binnen de kuil werd 19de – 20ste eeuw glas en keramiek gevonden.

3.4. Datering en interpretatie van de archeologische site

De sporen die werden aangetroffen tijdens het archeologisch onderzoek langs de Nieuwpoortse Steenweg in Gistel kunnen voornamelijk in de(late) middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd gedateerd worden. Enkele sporen zijn vermoedelijk ouder en op basis van één wandscherf in de volle middeleeuwen te dateren. Deze paalsporen bevinden zich aan de zuidelijke zijde van het plangebied en behoren mogelijk tot een grotere gebouwstructuur met een NO-ZW oriëntatie. Vermoedelijk ligt een deel van de paalsporen onder de Nieuwpoortse Steenweg. Bij gebrek aan diagnostisch materiaal is het onduidelijk of bvb. waterkuil 0053 ook tot de oudere (volmiddeleeuwse?) fase behoort. Een tweede fase betreft de late middeleeuwen/nieuwe tijden. Het gaat hierbij om haaks op elkaar staande greppels, grachten en een waterkuil. De afstand tussen de NO-ZW georiënteerde greppels/grachten bedraagt 10m tot 15m. De greppels/grachten worden alvast niet op historisch kaartmateriaal afgebeeld. Een laatste fase betreft de nieuwste tijd. Het leeuwendeel van de sporen wordt in deze periode gedateerd. Op de orthofoto van 1971 lijkt er bebouwing aanwezig binnen het plangebied. Vanaf de orthofoto van 1990 is het plangebied tuinzone met hoogstammen.

Relevant in het kader van het archeologisch onderzoek aan de Nieuwpoortse Steenweg zijn twee archeologische opgravingen in de nabijheid van het plangebied namelijk aan de Steenbakkerstraat in het noordwesten en de Stationsstraat in het oosten.

Naar aanleiding van geplande nieuwbouw heeft het archeologisch projectbureau Ruben Willaert bvba van 10 juni tot 28 oktober 2010 archeologische opgravingen uitgevoerd op terreinen van de Westvlaamse Intercommunale langs de Steenbakkerstraat te Gistel (gem. In 2010 concentreerde het onderzoek zich op de zuidelijke helft en de noordoostelijke hoek van de projectlocatie, waar gezamenlijk een oppervlakte van ca. 25.000m² vlakdekkend is opgegraven. Doel van de opgraving was het documenteren van nog bewaarde resten van minstens één tot potentieel drie boerderijcomplexen uit de volle en late middeleeuwen. Bij de opgravingen zijn uiteindelijk ruim 1.500 archeologische sporen gedocumenteerd en bijna 8.000 archeologische vondsten geborgen. De aangetroffen sporen en vondsten vormen hoofdzakelijk de materiële neerslag van een intensieve occupatie van het projectgebied tijdens de middeleeuwen, vanaf de tweede helft van de 12de tot de 15de eeuw. Een brandrestengraf uit de Late IJzertijd of Vroege Romeinse periode, tussen 250 voor Chr. en 50 na Chr., vormt de enige oudere bewaarde structuur te Steenbakker. Binnen het projectgebied zijn resten van minstens drie landbouwbedrijven uit de vol- en laatmiddeleeuwse perioden bewaard: paalsporen van

acht houten gebouwen, twee brede walgrachten en uitbraaksporen en funderingsresten van één of meerdere bakstenen gebouwen. Bijzonder te Steenbakker is het ruimtelijk samengaan van de drie bekende middeleeuwse rurale woontradities. De open landelijke nederzetting bekend uit de volle middeleeuwen komt er voor naast de laatmiddeleeuwse omgrachte wooneilanden en de finaal middeleeuwse baksteenbouw. Met name interessant op deze site was de fysieke relatie die is vastgesteld tussen een bootvormige huisplattegrond uit de periode 1150-1250 en een site met walgracht gedateerd in de 13de eeuw op het noordoostelijke erf. Ook het vermoeden van een half ingegraven kelder in het 15de eeuwse gebouwenbestand van Steenbakker is vermeldenswaardig. De kelder indiceert immers de aanwezigheid van een dubbelvolume met opkamer, een gecombineerd woonvolume dat voor middeleeuws Vlaanderen nog maar zelden archeologisch is geattesteerd. Nabij de boerenhoven zijn greppels en palenrijen gevonden die het restant vormen van de middeleeuwse landinrichting. Ook poelen en waterkuilen, verschillende begraven krengen en een waterput zijn bewaarde elementen van het middeleeuwse cultuurlandschap. Meest relevante van deze contexten zijn bemonsterd ten behoeve van paleo-ecologisch onderzoek (DEMEY 2011; CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS; inventarisnummer 150369).

Langs de Stationsstraat in Gistel, werden tijdens een proefsleuvenonderzoek 24 relevante archeologische sporen aangetroffen. Deze sporen vallen uiteen in grachten, greppels, kuilen en paalkuilen. Maar liefst 16 van de 24 sporen lagen geconcentreerd. Deze vormen een gebouwplattegrond met vermoedelijk bijhorende kuilen en greppel die gedateerd kunnen worden in de 14de tot 16de eeuw ofwel de late middeleeuwen tot de vroege post-middeleeuwen (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 981542; POLFLIET et al. 2021).

Eveneens langs de Stationsstraat (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 983368; VAN HERCKE 2021) werden enkele sporen uit de volle tot late middeleeuwen (eind 12de-15de eeuw) onderzocht waaronder een 8-palige spieker, enkele verspreide paalsporen, een kuilencluster, smalle greppels en twee grachten. Het vondstmateriaal was heel schaars maar wijst voornamelijk richting de late middeleeuwen (13de-15de eeuw) en wijst op menselijke aanwezigheid op of in de buurt van het terrein vanaf de volle middeleeuwen. Na de laatmiddeleeuwse fase werd nog een vroegmoderne component vastgesteld (16de-18de eeuw), die hoofdzakelijk bestaat uit een brede gracht. Mogelijk werd met dit spoor de circulaire gracht van het 18de-eeuwse pestbosje aangesneden dat ook in het bureauonderzoek vermeld werd. Het kon ook gebruikt worden als een gierbosje (dat dienst deed als houtvoorraad).

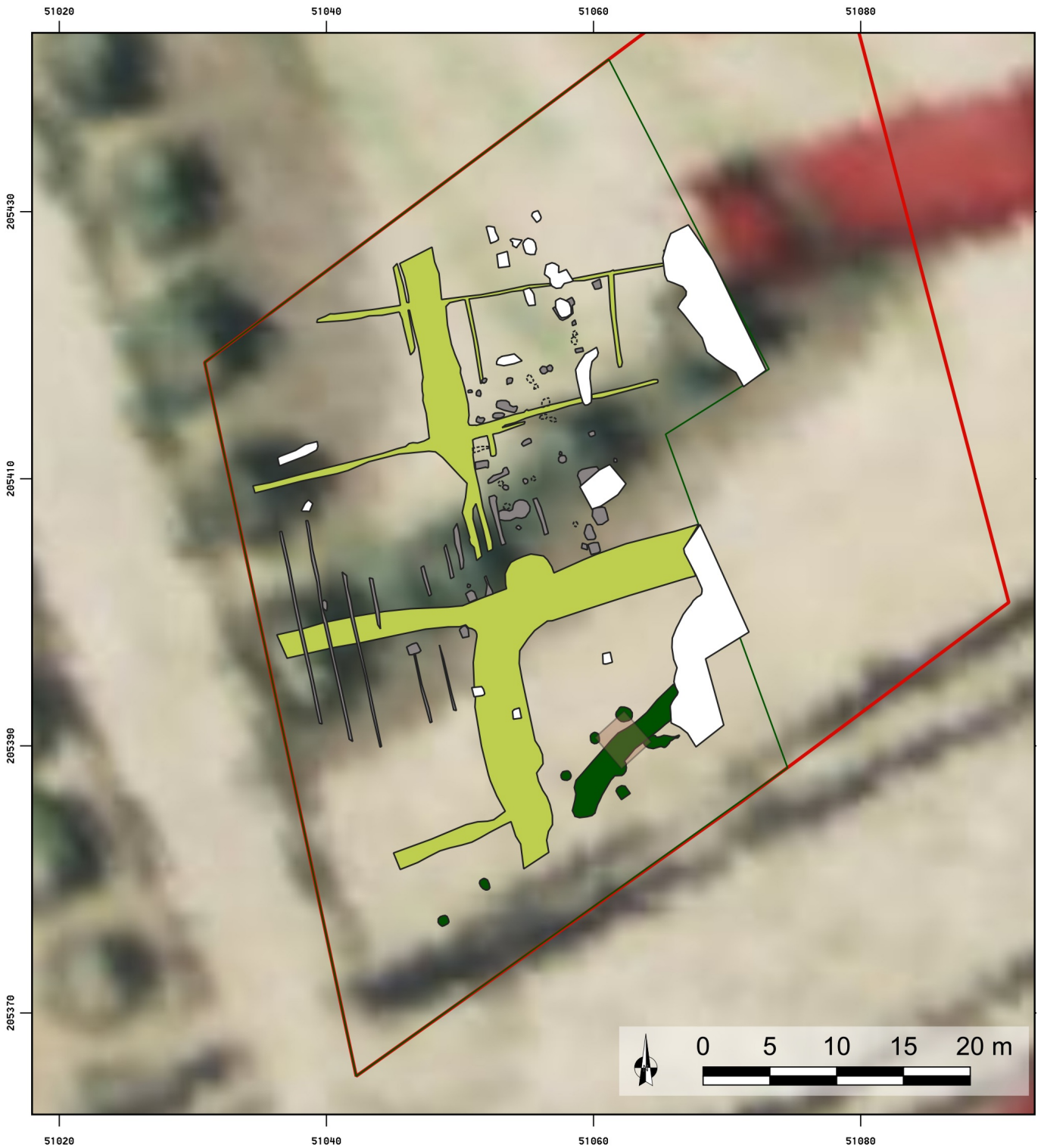
De opgraving uitgevoerd aan de Nieuwpoortse Steenweg licht in de lijn van de twee bovengenoemde archeologische onderzoeken. Net als deze onderzoeken leverde de opgraving mogelijk ook enkele bewoningssporen op uit de volle middeleeuwen. Het gaat hierbij om een graanschuur of spieker in de vorm van een vier-palige structuur en een waterkuil. Deze sporen kunnen geïnterpreteerd worden als bewoningssporen aan de periferie van een erf. Vermoedelijk bevond de bewoningkern zich in de onmiddellijke nabijheid maar buiten het huidige plangebied. Uit de late middeleeuwen/Nieuwe tijden blijft het plangebied in gebruik als akkerland/weiland. Getuige daarvan zijn verschillende afwateringsgreppels/grachten. Deze grachten zijn niet terug te vinden op de 19de eeuwse kadasterkaarten. Vermoedelijk zijn deze sporen in verband te brengen met de 18de eeuwse hoeve die zich in de nabijheid van het plangebied bevond (cfr. Ferrariskaart uit 1777). De (sub)recente sporen getuigen van de 19de – 20ste eeuwse activiteiten binnen het plangebied.

3.5. Synthese en onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen in het programma van maatregelen van de nota, die na het proefsleuvenonderzoek is opgemaakt, blijken na de opgraving nog steeds relevant. De aangetroffen sporen en structuren dringen geen herziening van de onderzoeksvragen op en de resterende onderzoeksvragen kunnen als volgt beantwoord worden:

- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?

Het bodemprofiel vertoont een 1Ap-1Cg-2Ab-2C opbouw. Over het algemeen is er sprake van een goede bewaring van de sporen.

2026C263
Gistel Nieuwpoortsesteenweg
28/04/2026
Schaal 1/450
© Digitaal
Vlaanderen

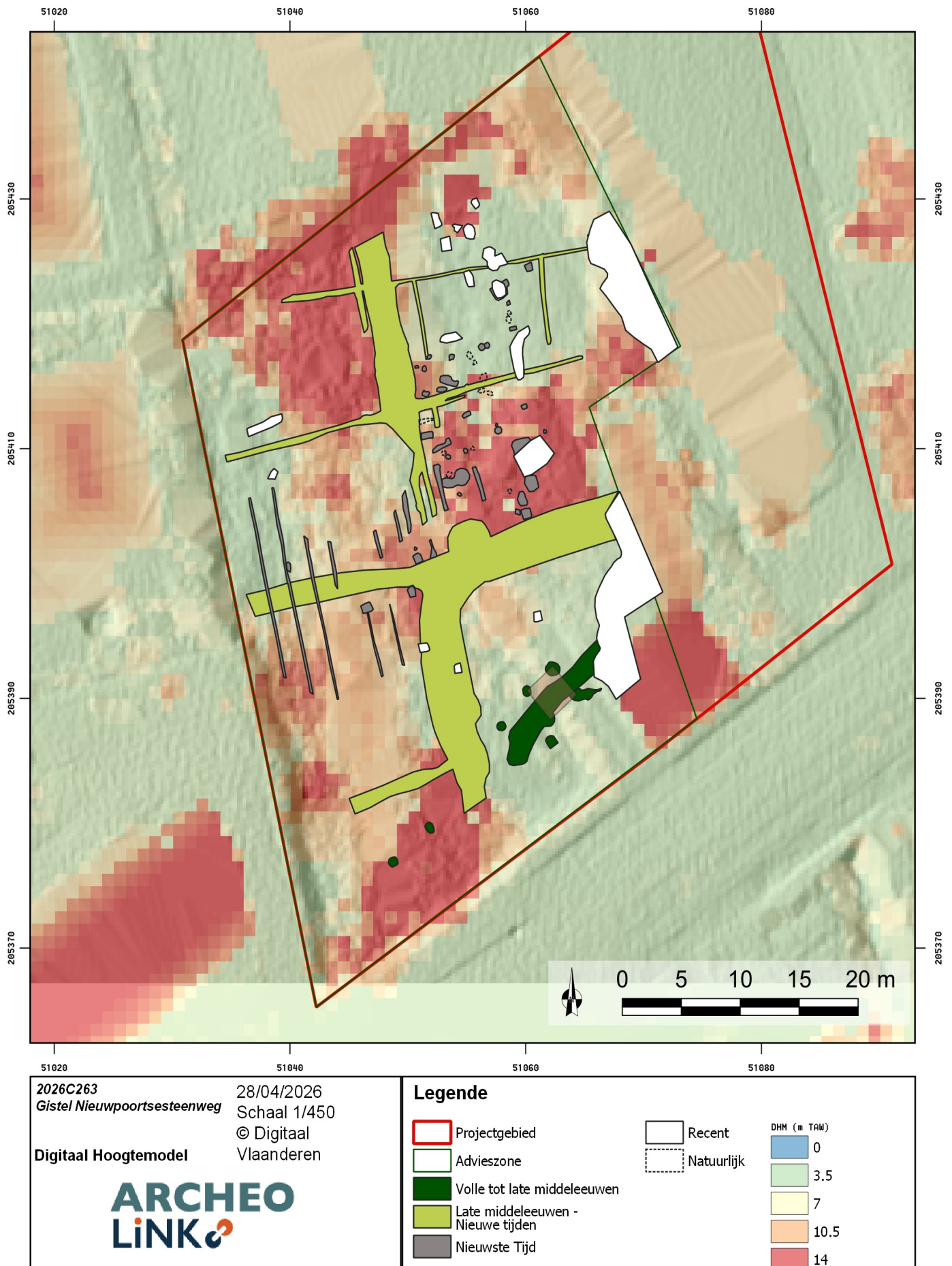
Ferrariskaart

Legende

Projectgebied	Nieuwste Tijd
Advieszone	Recent
Volle tot late middeleeuwen	Natuurlijk
Late middeleeuwen -
Nieuwe tijden	

Figuur 54: Projectie van de aangetroffen sporen op de Ferrariskaart (© Digitaal Vlaanderen)

Figuur 55: Projectie van de aangetroffen sporen op het digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)

2026C263
 Gistel Nieuwpoortsesteenweg
 28/04/2026
 Schaal 1/450
 © Digitaal
 Vlaanderen

Geplande werken

ARCHEO LINK

Legende

Projectgebied	Volle tot late middeleeuwen	Recent
Advieszone	Late middeleeuwen - Nieuwe tijden	Natuurlijk
	Nieuwste Tijd	

Figuur 56: Projectie van de aangetroffen sporen op de geplande werken

- *Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, ambachten, ontginning, funerair...)?*

Op de site werden enkel bewoningssporen aangetroffen.

- *Stammen de archeologische sporen en artefacten uit meerdere perioden en is er een chronologie op te stellen?*

Tijdens het archeologisch onderzoek werd een deel van een erf uit de volle tot late middeleeuwen aangesneden, bestaande uit enkele grachten, een spieker en enkele losse paalsporen. Deze paalsporen bevinden zich aan de zuidelijke zijde van het plangebied en behoren mogelijk tot een grotere gebouwstructuur met een NO-ZW oriëntatie. Vermoedelijk ligt een deel van de paalsporen onder de Nieuwpoortse Steenweg. Bij gebrek aan diagnostisch materiaal is het onduidelijk of bvb. waterkuil 0053 ook tot de oudere (volmiddeleeuwse?) fase behoort. Een tweede fase betreft de late middeleeuwen/nieuwe tijden. Het gaat hierbij om haaks op elkaar staande greppels, grachten en een waterkuil. Daarnaast werden ook verschillende (sub)recente kuilen aangetroffen.

- *Wat is de link tussen de vindplaats en het landschap?*

De volmiddeleeuwse bebouwing situeert zich voornamelijk langs en onder de Nieuwpoortse Steenweg wat er mogelijk op wijst dat er tijdens deze periode reeds een voorloper van deze weg in het landschap aanwezig was.

Archeologische sporen in hun context:

- *Kan er een samenhang worden vastgesteld tussen de verschillende bodemsporen?*

Tijdens het archeologisch onderzoek werd een deel van een erf uit de volle tot late middeleeuwen aangesneden, bestaande uit enkele grachten, een spieker en enkele losse paalsporen. Deze paalsporen bevinden zich aan de zuidelijke zijde van het plangebied en behoren tot de periferie van een nederzetting ten zuiden van het projectgebied.

- *Werd er informatie verkregen over de omvang van de archeologische (nederzetting)site en zijn er sporen van een afbakening van de site aangetroffen?*

De archeologische nederzettingssite strekt zich wellicht verder uit ten zuiden van het projectgebied.

- *Gaat het om één of meerdere erven en is er sprake van een fasering? Welke elementen omvatten de erven en hoe zijn ze gestructureerd (in de verschillende fasen)?*

Tijdens het onderzoek werd slechts een deel van één woonerf aangesneden. Er kunnen geen verdere uitspraken gedaan worden over de eventuele aanwezigheid van meerdere erven buiten het projectgebied.

- *Werden gebouwen(plattegronden) herkend en zijn die binnen gekende typologieën in te passen? Kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de functionele en constructieve aspecten per fase? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?*

De aangetroffen 4-palige graanschuur of spieker past binnen de gekende typologie van deze structuren.

- *Wat zijn de afmetingen van de aangetroffen plattegrond?*

De aangetroffen spieker strekt zich uit over een oppervlakte van 9,5m².

- *Wat is de bewaringsdiepte van de paalsporen?*

De paalsporen zijn bewaard tot een diepte van -0,2m tot -0,44m tegenover het archeologisch vlak.

- *Wat is de datering van de gebouw(plattegrond)?*

De aangetroffen spieker dateert vermoedelijk in de volle (tot late) middeleeuwen.

- *Wat zegt de materiële cultuur van de nederzetting over de functie van de nederzettingen?*

Bij gebrek aan relevant vondstmateriaal, kunnen er geen uitspraken over de materiële cultuur van de nederzetting gedaan worden.

- *Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periode of heeft de site een afwijkend karakter?*

De opgraving uitgevoerd aan de Nieuwpoortse Steenweg licht in de lijn van twee archeologische onderzoeken die werden uitgevoerd langs de Stationsstraat en de Steenbakkerstraat in Gistel. Net als deze onderzoeken leverde de opgraving enkele bewoningssporen op uit de volle middeleeuwen met name een spieker en enkele losse palen of kuilen een grachtstructuur, die geïnterpreteerd kunnen worden als bewoningssporen aan de periferie van een erf. Vermoedelijk bevond de bewoningskern zich in de onmiddellijke nabijheid maar buiten het huidige plangebied. Tijdens de late middeleeuwen/Nieuwe tijden blijft het plangebied in gebruik als akkerland/weiland. Getuige daarvan zijn verschillende afwateringsgreppels en -grachten, en een poel. Deze grachten zijn niet terug te vinden op de 19de eeuwse kadasterkaarten. Vermoedelijk zijn deze sporen in verband te brengen met de 18de eeuwse hoeve die zich in de nabijheid van het plangebied bevond (cfr. Ferrariskaart uit 1777).

- *Wat is de aard en datering van het vondstmateriaal?*

Het enige relevante vondstmateriaal dateert in de volle (tot late) middeleeuwen.

- *Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën?*

Niet van toepassing wegens slechts één relevante aardewerkvondst.

- *Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?*

De nederzettingssite lijkt zich voornamelijk in zuidelijke richting uit te strekken, onder de Nieuwpoortsesteenweg.

Natuurwetenschappelijk onderzoek:

- *Bleken de vooropgestelde natuurwetenschappelijke technieken geschikt om de vraagstelling te helpen beantwoorden?*

Wegens een gebrek aan relevante sporen en stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek werd afgezien van verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

4. Bibliografie

BOULANGIER J. & LEEMANS S., 2025. *Gistel-Nieuwpoortse Steenweg 108-122 (prov. West-Vlaanderen)*. Nota Monument Vandekerckhove, Ingelmunster.

BORREMANS M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Gent.

DE BAENE M. & VERGAUWE R., 2025. *Nieuwpoortse Steenweg 108-112. Gistel, West-Vlaanderen*. Archeologienota Ruben Willaert, Sint-Michiels-Brugge.

DEMEY D., 2011. *Opgravingen aan de Steenbakersstraat te Gistel. Een brandrestengraf uit de Romeinse tijd en sporen van vol- en laatmiddeleeuwse landelijke bewoning*, Ruben Willaert bvba.

DONDEYNE S., VANIERSCHOT L., LANGOHR R., VAN RANST E & DECKERS J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen. Kenmerken van de Reference Soil Groups volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*. KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

POLFLIET B. DEBROUCK Y. & VAN ESBROECK T., 2021. *Stationsstraat 83 (Gistel, West-Vlaanderen)*. Nota, Vooronderzoek met ingreep in de bodem, Deel 1: Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuven), Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge.

STEURBAUT E., 2015. *Het vroeg-Eoceen*. In: BORREMANS M. (red.), *Geologie van Vlaanderen*, Gent: 125-135.

VANHERCKE J. , 2021. *Stationsstraat 83 (Gistel, West-Vlaanderen), Rapportering opgraving*. Verslag van resultaten, Brugge.

VAN RANST E. & SYS C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. UGent.

Geraadpleegde websites:

<https://inventaris.onroerendergoed.be/> (geraadpleegd op 14/05/2026)

(De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.)

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html> (geraadpleegd op 14/05/2026)

<https://geo.onroerendergoed.be/>(geraadpleegd op 14/05/2026)

<http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 14/05/2026)

5. Bijlagen

5.1. Figurenlijst

Figuur 1: Projectgebied op de kadasterkaart (© Digitaal Vlaanderen)	6
Figuur 2: Projectgebied op een topografische kaart (© Digitaal Vlaanderen)	6
Figuur 3: Geplande werken (© initiatiefnemer)	7
Figuur 4: Het projectgebied op de tertiair geologische kaart (© Digitaal Vlaanderen)	9
Figuur 5: Het projectgebied op de quartair geologische kaart (© Digitaal Vlaanderen)	9
Figuur 6: Het projectgebied op de bodemkaart (© Digitaal Vlaanderen)	10
Figuur 7: Het projectgebied en de ruimere omgeving op een orthofoto voorafgaand aan de werken (© Digitaal Vlaanderen)	10
Figuur 8: Gistel op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije door Pieter Claeissens, ca. 1597 (© Kaartenhuis Brugge)	11
Figuur 9: Het projectgebied op de historische kaart van Sanderus 1641 (© Kaartenhuis Brugge)	11
Figuur 10: Het projectgebied en de ruimere omgeving op een digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)	12
Figuur 11: Het projectgebied op een digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)	12
Figuur 12: Het projectgebied en de omliggende waterlopen (© Digitaal Vlaanderen)	13
Figuur 13: Het projectgebied op de Ferrariskaart uit 1777 (© Digitaal Vlaanderen)	13
Figuur 14: Detail van het projectgebied op de Ferrariskaart (© Digitaal Vlaanderen)	14
Figuur 15: Het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen van ca. 1840 (© Digitaal Vlaanderen)	14
Figuur 16: Het projectgebied op Poppkaart © Digitaal Vlaanderen)	15
Figuur 17: Het projectgebied op de topografische kaart Vandermaelen van 1846-1854 (© Digitaal Vlaanderen)	15
Figuur 18: Het projectgebied op orthofoto uit 1971 (© Digitaal Vlaanderen)	16
Figuur 19: Het projectgebied op een orthofoto uit 1990 (© Digitaal Vlaanderen)	16
Figuur 21: Het projectgebied op orthofoto uit 2002 (© Digitaal Vlaanderen)	17
Figuur 22: Het projectgebied op een orthofoto uit 2014 (© Digitaal Vlaanderen)	17
Figuur 23: Archeologische voorkennis rond het projectgebied (© Digitaal Vlaanderen)	18
Figuur 24: Uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek (© Ruben Willaert)	19
Figuur 25: Uitgevoerd proefsleuvenplan met advieszone (© Monument Vandekerckhove)	19
Figuur 26: Aanduiding van de advieszones en de uitgevoerde opgraving (© Digitaal Vlaanderen)	23
Figuur 27: Zicht op de toegepaste strategie voor het openleggen van het terrein	23
Figuur 28: Zicht op het oostelijke deel van het projectgebied	24
Figuur 29: Zicht op het zuidelijke deel van het projectgebied	24
Figuur 30: Referentieprofiel BP01	27
Figuur 31: Aanduiding van het referentieprofiel op de bodemkaart (© Digitaal Vlaanderen)	28
Figuur 32: Gemeten TAW-waarden van het archeologisch vlak (© Digitaal Vlaanderen)	28
Figuur 33: Allesporenplan	29
Figuur 34: Interpretatieplan (© Digitaal Vlaanderen)	30
Figuur 35: Paalspoor 0063	32
Figuur 37: Paalspoor 0065	32
Figuur 39: Grachtstructuur 0060	32
Figuur 36: Coupe op paalspoor 0063	32
Figuur 38: Coupe op paalspoor 0066	32
Figuur 40: Coupe op gracht 0060	32
Figuur 41: Coupe op gracht 0001	34
Figuur 43: Coupe op gracht 0054	34
Figuur 45: Reente spoor 0013	34
Figuur 42: Grachtstructuur 0054	34
Figuur 44: Coupe op gracht 0022	34
Figuur 46: Reccent spoor 0013	34
Figuur 47: Waterkuil 00053	35
Figuur 48: Couope op waterkuil 0053	35
Figuur 49: Bulkstalen (© Digitaal Vlaanderen)	36
Figuur 50: Aangetroffen spieker	37

Figuur 51: Residueel materiaal in spoor 0014 (links) en spoor 0001 (rechts)	39
Figuur 52: Volmiddeleeuwse scherf uit spoor 0060	39
Figuur 53: Waterkuil 0053	40
Figuur 54: Projectie van de aangetroffen sporen op de Ferrariskaart (© Digitaal Vlaanderen)	41
Figuur 55: Projectie van de aangetroffen sporen op het digitaal hoogtemodel (© Digitaal Vlaanderen)	42
Figuur 56: Projectie van de aangetroffen sporen op de geplande werken	43

5.2. Sporenlijst

5.3. Fotolijst

5.4. Vondstenlijst

5.5. Stalenlijst

5.6. Profielbeschrijvingen van de referentieprofielen

Zie aparte bijlages

